

AZ ALSÓZEMPLÉNI REFORMÁTUS EGYHÁZMEGYE

1912. ÉVI ÁPRILIS HÓ 10—11-ÉN SÁROSPATAKON TARTOTT KÖZGYŰLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

SZERKESZTETTE

HÉZSER EMIL

EGYHÁZMEGYEI PAPI FŐJEGYZŐ.

XXXV. FÜZET.

SÁROSPATAK.

NYOMTATTÁK DANI ÉS FISCHER A REF. FŐISKOLA BETŰIVEL.

1912.

AZ ALSÓZEMPLÉNI REF. EGYHÁZMEGYE 1912. ÁPR. HÓ
10—11-ÉN SÁROSPATAKON TARTOTT KÖZGYÜLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

Jelen voltak :

Bálint Dezső
esperes

Meczner Béla
egyházmegyei gondnok

elnöklete alatt

Zombory Gedő

Kóczán Miklós

Gecsey Péter

Miklós Béla

Ölbey János

Buza János

Zitás Bertalan

Nagy Barna

Máthé Gyula

Dr. Kovács Gábor

Horváth János

Sebeő Gyula

papi

világi

tanácsbírák.

Hézsér Emil

Dr. Mitrovics Gyula

Keresztúry József

Dr. Vitányi Miklós

papi

világi

jegyzők.

Bartha József, a tanügyi bizottság elnöke, Maklár Papp Miklós levéltáros, dr. Szánthó Elek, dr. Lengyel László ügyészek. Gagyi Károly, Matusz Mihály, Szily József tanító-képviselők.

Abaházy József, ifj. Bálint Dezső, Bacskay Károly, Csorba Ferenc, Czecz András, Danyi József, Erdélyi János, Farkas Lajos, Fürjész Tamás, Hazai Béla, Horkai Barna, Hegedüs László, Horváth Győző, Janka Károly, Kertész István, Köröskényi István, Karászi Benő, Kazay Sándor, Kun Zoltán, Kenyeressy Árpád, Körössy György, Miskolczi Endre, Móricz István, Nagy Károly, Pál Bertalan, Pálóczy József, Papp István, Sallay Sándor, Szánthó István, Székely Imre, Szöllősy József, Tóth Ferenc, Tóth Kálmán, Verebélyi József lelkészek.

Radácsi György, a sárospataki egyház képviselője és számos érdeklődő.

I.

Közgyűlési ügyek.

1. Meczner Béla egyházmegyei gondnok 25 éves jubileumi ünnepélyére a sárospataki egyházba összehívott egyházmegyei közgyűlés tagjai Bálint Dezső esperes vezetése alatt a főiskola nagy tanácsterméből a harangok hívó szavára fél kilenc órakor vonultak fel a sárospataki egyház művészi alkotású díszes templomába, melybe a főiskolai tanári karon kívül nagyszámú közönség sereglett össze, hogy a lélekemelő ünnepélynek közvetlen részesei lehessenek. Orgonakiséret mellett előénekül a 74. dicséret 1. és 2. versei, második éneknek a 130-ik dicséret 1. és 2. versét énekelte el a nagyszámú buzgó gyülekezet. Ezután Bálint Dezső esperes jelent meg a szószéken s a következő lélekből fakadt magas szárnyalású imával emelte fel a gyülekezet vallásos érzületét a minden élet és bölcsesség örök forrásához:

Bölcsességben és jóságban gazdag Isten! Miként közeljünk hozzád gyarló porgyermeked, — hol vegyünk szavakat, melyek szent felségedhez méltóan tolmácsolják érzelmeinket? Minő legyen az áldozat, mit szívünk oltárán meggyujtva neked kívánunk bemutatni ez ünnepélyes órában, Neked, kinek fenségedhez képest a nagy világ összhangzó dicsérete is csak gyöngé, erőtlen tisztelet?

Hála neked végetlen hatalmú és jóságú Isten, hogy fenséges voltodban meghallatád a kegyelem szavát a tévelygő és veszendő emberiséggel, hogy megismervén szív és lélekben, imádásodra boruljon!

Hála neked, hogy a tudatlanságban élő ember előtt, nehogy álósvényekre tévedjen, reményeiben csüggedjen: felgyujtád a hit szövetnekét, hogy ismerjen meg a Jézus által, ismerjen meg mint szerető édesatyát.

De hála mindenek felett azon bölcs intézkedésért, hogy midőn a vakhit, a tudatlanság, a babona, a bűn mint setétség nehezedett a földre, — midőn az önzés, gazdagság s hatalomvágy tisztátalan kezekkel forgóldott szent oltárod körül: támasztál erős, bátor férfiakat, kik szavukkal felrázzák a tespedt lelkeket, s az evangéliumi

igazság égő szövéténekével kezükben bevilágítsanak a setét éjszakába.

Meglett, Atyánk, bölcs akaratos! Szent vallásunk újabb apostolainak ajkain megcsendült az örök életnek szava, — az evangeliomi hamisítatlan tudomány, mint valami jótékony áram hatotta át az embereknek lelkét, ihlette meg szívét. A megújult szellem véget vetett a lelki rabságnak, összetörte a babona, a tévhit rabláncait s utat nyitott a szabad gondolkodás, a józan haladás világboldogító eszméinek.

Hálával borulunk le előtted s köszönjük végetlen jószágodat, hogy a viszálykodás s egyenetlenség sötét századaiban nem hagytad elveszni ama tiszta evangéliomi igazságokat, amelyeket Jézus plántált a nemesebb szívekbe s nem engedted, hogy a virágzásnak indult csemete a tévtanok földrázó viharai által gyökerestől kitépessék; s ha az élet fájának koronáját itt-ott ádáz viharok tépték is meg, — de nem tört ketté a szilárd törzs, melynek gyökerei mélyen haladtak be az evangeliomi igazságok jó termő földjébe.

Mélységes hálával ismerjük be azon végetlen atyai jószágodat, mellyel egyházunk bel- és külügyei felett örködni meg nem szünsz s állítasz időnként bölcs, hitbuzgó férfiakat, kik evangeliomi szellemben, szent házad iránti olthatatlan szeretettel, tiszta erkölcsökkel járnak a reájuk bízott gyülekezet előtt s minden igyekezettel azon fáradoznak, hogy már itt a földön felállítsák a békesség országát; a szenteknek egységét. Óh bár csak igaz és hű munkásai lehetnének anyaszentegyházadnak, hogy szent célod teljesebben be általunk! Óh bár csak a vallásnak újabb és újabb győzedelme lenne közöttünk s fakadna annak nyomain békesség, boldogság, megelégedés!

Áldd meg nekünk e szent helyet, hova azért sereglettünk egybe ez ünnepélyes órában, hogy hálát adjunk neked azon végetlen atyai szeretetedért, jószágodért, melyet nekünk nyilvánvalóvá tettél; állítván egy oly fennkölt szellemű férfiút egyházmegyénk kormányára, ki már negyedszázad óta vezet, irányítja ügyeinket tapintattal, bölcseséggel, kitartással, a krisztusi léleknek teljességével, segedelmével. Áldunk közelebb azon atyai jószágodért, ke-

gyelemért, mellyel felé fordultál, levevéd róla a kétségek ónsúlyát, a halál küszöbéről hoztad őt vissza szeretteinek. Anyaszentegyháznak megengedted, hogy siralmunk örömeinkké változzék át. Óh áldd meg őt hosszú napokkal, hadd dicsőítse benned megtartóját s mindnyájunknak legyen benne örömünk, vígasságunk te általad!

Áldd meg ez ünnepélyes napot, midőn azért gyűltünk egybe, hogy szentországod, egyházaink ügyei felett tanácskozva, azt céljában előbbre-előbbre juttassuk. Legyen velünk a te szent lelked, mely segítsen meg bennünket az egyetemes boldogságot, anyaszentegyházunk virágzását, előmenetelét célzó törekvésünkben; kapcsold egy munkás testté a kormányzó s kormányzott testületeket, találja meg annak minden egyes tagja, amit keres, boldogságát, megelégedését!

Áldd meg papi, világi előljáróinkat, kiket a közbizalom emelt egyházaink kormányára. Ruházd fel őket értelemmel, bölcseséggel, buzgósággal, szent vallásunk iránti olthatatlan szeretettel, hogy mint példánykép járván be és ki a nép előtt, munkálhassák e földön országod építését, legyenek néped hű Mózesei, Áronai, anyaszentegyházad terjesztői.

Te vagy ura, királya a földi fejedelmeknek, kormányon ülő vezérférfiaknak; a te kezedben van azoknak sorsuk s szívük is. Ihlesd meg őket lelkükben, add tudokra, hogy a te akaratodból jutottak hatalmuk magas polcára, hogy munkálhassák a népek s nemzetek javát, boldogságát. Segéld meg őket, ha hiven, önzetlenül fáradoznak, legyen velük kegyelmed, míg szent nevedben munkálkodnak. Juttasd eszükbe, hogy nincs állandó hatalom e földön, csak a mely tőled van s a mely igaz néped szavában nyilatkozik. Így árásszanak polgári s vallásos szabadságot a népekre.

Kihagyhatnánk-e imánkból a mi édes magyar hazánkat, mit századok zivatarai, viharai közt is megtartottál. Ha megengedted is, hogy ottan-ottan idegen ellenség dulja fel drága áron szerzett földjét, hűtlen fiai üsse nek sebet az édesanyjai testen; de nem hagyta megsemmisíteni; felette lebegtél védszárnyaiddal s erődből adtál erőt a küzdelem elviselésére, a csapások elhordozására; gyógyirt a sebek beheggesztésére. Óh maradj védel-

münk, megtartónk továbbra is; áraszsz áldást hegyeink, völgyeink, bérceink, rónáinkra; virágoztasd közöttünk a tiszta erkölcs s hamisítatlan tudományt; hassa át mindenkinék lelkét az igazság, a szabadság szeretete. — Igy legyen boldog a honnak minden fia, hadd lássa a világ, hogy mi szeretett néped vagyunk.

Imánkba foglaljuk egyházunk nevelőintézteit is, az iskolákat. Áldásod nyugodjék meg egyen-egyen mindenik felett. Áldd meg a tanítókat, hogy felismerve magasztos hivatásukat, teljesítsék legszentebb kötelességeiket. Legyenek ők nemcsak tanítói, hanem atyahelyettesei a növendékeknek, kiket neveljenek ne csak bölcsességre, hanem Isten-, ember, hazaszeretetre, hogy lehessenek majd buzgó tagjai anyaszentegyházunknak, hű fiai és leányai a hazának. A tanítványok keblébe öntsd az engedelmességnek lelkét.

Áldd meg egyetemes reformált egyházunkat, benne minden egyes gyülekezetet s annak híthű tagjait. De áldd meg a különböző hitfelekezeteket is, világosítsd meg értelmüket, szenteld meg szívüket s belátva, hogy a különböző oltárok mellett is egy atyának gyermekei vagyunk: testvérekként szeressük s öleljük egymást s előállítsuk már itt a földön a szenteknek egységét.

Áldd meg az egész emberiséget! Ölelj kebledre mint szerető atyánk mindnyájunkat! Maradj velünk mindvégig, ki voltál, vagy s leszesz, örökkön örökké! Ámen.

2. Bálint Dezső esperes a szószékből lejöve, az urasztala előtt, mely körül az egyházmegyei gondnokkal a tanácsbírák foglaltak helyet, következő szavakkal nyitja meg az ünnepélyt.

Mélyen tisztelt Közönség!

Nagytiszteletű Egyházmegyei Közgyűlés!

Az alsózempléni ref. egyházmegye a mai nap tartja meg szokásos tavaszi közgyűlését. Ezt az alkalmat készséggel ragadjuk meg, hogy kifejezést adjunk Isten iránti hálánknak a feletti örömmünkben, hogy az ezelőtt negyedszázaddal egyházmegyénk kormányára hívott nemes fér-

fiut, méltóságos Meczner Béla gondnokunkat nemcsak a mi, hanem magyarországi reformált egyházunk javára, igazainak védelmében, lelki testi erejének teljességében, szent vallásunk iránti lelkesedésében, olthatatlan szeretetében megtartotta. — Ezért borultunk le imánkban a jó-ságos Isten kegyelme előtt s ezért maradtunk itt, hogy e megszentelt falak között adjunk kifejezést a mi szeretett gondnokunk iránt elismerésünknek, tiszteletünk és nagy-rabecsülésünknek, itt tegyünk erről bizonyosságot az Urnak színe s a velünk együtt érző közönség előtt. Ily címen kezdjük meg itt közgyűlésünket s kívánjuk ünneppé tenni annak első részét. A midőn egyházkerületünk elnökségét, a szép számu közönséget, egyházmegyénk küldötteit, élén ünnepest gondnokunkkal szívesen üdvözlöm: egyház-megyei közgyűlésünket ezennel megnyitom.

3. Hézszer Emil papi főjegyző a következő alkalmi beszéddel üdvözölte az egyházmegye ünnepest gondnokát:

Méltóságos Főgondnok Úr!

25 éve immár annak, hogy Méltóságod az alsözempléni egyházmegyében levő egyházak bizodalmas és hívó szavára eljött hozzánk a vallásos és egyházi élet igénytelen apostolai, a tanügy zajtalanul dolgozó, egyszerű munkásai közé, hogy kezébe vegye egyházi életünk kormányzásának sok áldozatot kívánó gondját és terheit.

25 év nagy idő! Egy súly és nyom nélküli életben is erős barázdákat vet. Egy nagy múlt, melynek már talán nincs is ugyanannyi jövője. Hát még oly vezéri állásban, melynek hadserege napról-napra felfegyverzetten áll a létért való küzdelem között, és fegyvere csak a lélekerő, az önbizalom és az Istenben való hit. Egy oly vezéri állásban, melynek csak gondja, terhe van, de világ-szerinti külső fénye, csillogása nincs. És mégis eljött, mert a benne élő kálvini lélek parancsolt vele, hogy legyen vezére önmagukra hagyott támasznélküli hittestvéreinek, akik zúgolódás nélkül húzzák az élet igáját, akik fájó sebeiket nem hurcolják ki az utcára mutogatni. Eljött s mostan is itt van a mi szívünknek végtelen nagy örömére.

25 év előtt ifjúi erővel, nemes lelkesedéssel egy népes egyházmegye előlegezett bizalmától kísérve vette át hivatalát annak a

tudatában, hogy az egyházmegyei gondnoki állás nem csupán cím, de komoly munka és elhivatás.

Abban az időben égető szükség is volt arra, hogy erős akaratú, szilárd jellemű komoly munkások vegyék kezökbe az egyházi élet kormányrúdját. A kevéssel az előtt lefolyt zsinat törvényhozói működésének több alkotásain — kétségtelenül nemes intentiótól vezéreltetve — a retrogád irányzat erős nyomai mutatkoztak. Az új egyházi alkotmány keretei között való elhelyezkedés nem ment végbe simán. A korábbi szabad papválasztási rendszer helyét egy sok ágazatú ranglétra foglalta el, amelyen a törvény minden egyesnek kijelölte a maga helyét, amelyből kilépni, csak egy lépcsővel is felebb menni, lehetetlen volt. Az úgynevezett kijelölő bizottság pedig minden felelősség nélkül korlátlan hatalommal ítélkezett minden halandó lélek felett, aki ezekben a keretekbe beállítva volt. Természetes, hogy a visszahatás nem maradhatott el. Csakhamar oly óriási mérvet öltött a választási korrupció, hogy az illetékes tényezők foglalkozni kezdtek a kinevezési rendszer behozatalának a gondolatával. A mi egyházmegyénk is színtere volt nem egy esetben az ilyen sajnálatos visszaéléseknek. De végre is a kormányzói bölcsesség és szigor útját állta e káros kinövéseknek és ma már megtalálta népünk azt az alapot, amelyen a törvényes rendet az egyéni szabadsággal összekötheti.

E nagy munkában is oroszlánrésze volt Méltóságodnak, és mint itt, úgy egyházi életünk egyéb terein is, úgy az egyházkerület, mint a zsinati törvényhozás termeiben hűségesen kivette a maga részét azokból a sok önfeláldozást és munkát kívánó terhes kötelességekből, amelyek a mi magyar református egyházunk létérdekeinek megvédése, helyes irányú vezetése körül világi oszlopembereinkre ősi, nemes örökség gyanánt átszállani szoktak.

Hogy a lefolyt 25 év alatt egyházi közéletünk különböző munkamezején mennyit tett, fáradozott, áldozott, Istentől megáldott képességeinek bő mértékével, társadalmi tekintélyének egész súlyával egyházaink felvirágoztatása érdekében, azt kibeszélni alig lehetne. Láttuk, hogy mindig és mindenütt ott volt, ahol sok vihartól megostromolt református egyházunk haladási útját egyengetni, érdekeit megvédelmezni kellett. Láttuk, hogy a kezében felémelt vezéri lobogó mindig olyan mezőkön lengedezett, hol a művelődés, az emberszeretet, a tiszta, bensőségteljes vallás, a vallás talajából kihajtott erények tették kellemessé az életet. Láttuk, hogy mindenütt megjelent, ahol tanácsával, személyes közbenjá-

rásával, éles ítélő képességével javára szolgálhatott annak a megszűnést nem ismerő nagy munkának, amelyet Isten országa építésének szoktunk nevezni. Ezt a megbecsülhetlen értékű áldásos munkát, melyet a hátunk mögött lévő 25 év alatt elvégezett, más egyéssel nem tudja egyházunk megjutalmazni, mint azzal, hogy ezen lelkünk szerinti ünnepély alkalmával az egyházmegye nevében átnyújtjuk ezt az emlékalbumot, mint külső jegyét és elpecsételését annak a lelki egységnek, mely egyházmegyénket és Méltóságodat a szeretet aranyszálaival fűzi össze, én pedig, mint egyházmegyénknek megbízott képviselője, 62 lelkipásztor, 87 tanító, 71 gyülekezet és az ezekben élő 53 ezer magyar kálvinista nevében benső bizodalommal, igaz tisztelettel és szeretettel üdvözölöm Méltóságodat em. gondnoki székében. Üdvözletem azon imaszerű óhajjal kapcsolom össze, hogy jövődöbeli gondnoki működését egyházi életünk építésére, felvirágoztatására irányuló törekvéseit és fáradozásait tegye áldásossá és gazdagon gyümölcsözővé az isteni gondviselés!

4. Meczner Béla gondnok az egyházmegye nevében elhangzott üdvözlöt megthattán köszönte meg a következő nagyszabású és tartalmas szavakban:

Nagytiszteletű Egyházmegyei Közgyűlés!
Tisztelt Közönség!

25 éve múlt annak, hogy engemet az alsözempléni ref. egyházmegye közönsége annak gondnokává, világi elnökévé megválasztott. E mai napon, amidőn egyházmegyénkben ismét megjelenek, ezen 25 éves múltnak emlékei élednek fel szívemben. Ezen emlékeknek hatása alatt mély megilletődéssel és megthattó szívvel adok hálát a mennyei Gondviselésnek, hogy megengedte érnem gondnoki működésemnek immár negyedszázados évfordulóját.

25 év minő nagy és hosszú idő egy ember életében. Hol van azon hivatalnokainknak legnagyobb része, kik 25 év előtt velem együtt szolgálták szeretett egyházmegyénket? Ha körültekintek egyházmegyénkben, tisztviselő társaimnak, lelkészeinknek a tanítóinknak ma már felét sem vagyok képes itt feltalálni. Hol van az általam nagyrabecsült és szeretett 2 elnöktársam: a nagytudományú és szelidlelkületű Kopré Ferenc, a puritán jellemű és humánus érzésű emberbarát, Keresztúry József? Valahányszor egyházmegyei közgyűlésünkön megjelenek, mindig egy-egy tátongó űrt, egy-egy kipó-

tolhatatlan rést vagyok kénytelen itt felfedezni. Egyenként, egymásután hagytak el minket legmunkásabb, legtevékenyebb tisztviselőink, de emléküket mi kegyelettel szívünkbe zárjuk, hiszen ők munkálkodásuknak és tevékenységüknek maradandó emlékét hagyták az utókornak mintegy örökség gyanánt.

Életemnek, férfikoromnak legszebb idejében ért engemet szeretett egyházmegyénknek ezen kitüntető bizalma.

Ma már 25 év elmultával az akkor magamban érzett munkaerőnek s fiatal kedélynek csak szerény maradványai azok, melyeket még ma is érzek szívemben fellobogni.

Midőn ezelőtt 25 évvel eskümet az egyházmegye kezeibe letettem, mély hálaérzet hatotta át szívemet. Hiszen engemet, ki eddig az egyházmegyében semmi tisztséget nem viseltem, lehet mondani minden előleges érdem nélkül — csakis a jövő reményében — ültettek egyszerre az egyházmegye világi elnöki székébe. Azon mély elhatározott szándék érlelődött meg ekkor szívemben, hogy az egyházmegye közönségének ezen bizalmát és rokonszenvét tevékeny ségemnek és kötelességérzetemnek teljes erejével igyekezem meghálálni. S mindaz ideig — mig munkaerőmnek legcsekélyebb részét is bírni fogom s mig az egyházmegye közönségének bizalmát el nem veszítem, — gondnoki hivatalomat semmi körülmények között el nem hagyom.

Hivatalos működésemmek negyedszázados évfordulóján magamba szállva, szívemet szigorúan megvizsgálva, sajgó szívvel, de őszinte lélekkel ismerem el, tisztelt Uraim, hogy ezen elhatározott szándékomat különösen az utolsó évtizedben a maga teljes egészében nem voltam képes megvalósítani.

De hát tisztelt Uraim — különösen azokhoz intézem szavaimat, kik velem együtt ezen hosszú 25 esztendőtt egyházmegyénk szolgálatában átélték — Önök nagyon jól tudják, mily nagy lelki bánat ért engemet családi életemben, mily hosszú és fájdalmas betegségek mentem keresztül s mily kínos és veszedelmes 2 műtétet kellett nekem kiállanom.

Hát tisztelt Uraim, ezeknek figyelembe vétele mellett lehet-e egy férfitól azt a teljes odaadást, azt a munkaerőt, azt a kötelességérzetet igényelni, mint aminőt rendes viszonyok és körülmények között az egyházmegye annak világi elnökétől megkövetelhet.

Hát tisztelt Uraim, én e mai napon önhibámat őszintén beismerem. Mindezeknek dacára egyet nyílt és nyugodt lélekkel merek állítani. Életemnek ezen szomorú és fájdalmas ideje alatt ellankad-

hatott, megtörhetett munkakedvem, tevékenységem, sőt meglazulhatott kötelességérzetem is; de egy sohasem halt ki szívemből és ezt őszinte, nyílt lélekkel állíthatom: az egyházmegyénk iránt érzett tisztelet, szeretet és lelkesedés. Őszinte, meleg szívvel szeretem ma is egyházmegyénket és egyházkerületünket, szeretem az én alma materemet: a sárospataki főiskolát, amelynek falai között 7 hosszú évet töltöttem el, mint annak tanítványa s amelynek annyi sokat, talán mindent köszönhetek az életben. A magyar református egyháznak, valamint a múltban voltam, úgy a jövőben is hűséges fia, buzgó és lelkes munkása leszek egész véglegelhetemig.

Nagytisztelendő egyházmegyei Közgyűlés, tisztelt Közönség! E mai napon jól eső és boldogító érzéssel győződtem meg arról, hogy egyházmegyénk bizalmát és rokonszenvét, mellyel engemet ennek tagjai ezelőtt 25 évvel kitüntettek, e hosszú 25 év sem volt képes szívükből teljesen kitörölni. E boldogító érzésnek tudatában úgy érzem ma ismét magamat, tisztelt Uraim, mint 25 évvel ezelőtt, midőn eskümet az egyházmegye kezeibe letettem, mintha ez a hosszú idő nyomtalanul repült volna el fejem felett, mintha a múltban érzett szenvedéseimet s fájdalmaimat elfeledve, a tevékenységemnek, munkaerőmnek nagy részét ismét visszaadta volna a mennyei Gondviselés s jövő munkálkodásomnak gondolatait ismét egy programmbeszéd alakjában kellene az egyházmegye közönsége elé feltárnom.

Meg vagyok én afelől győződve, tisztelt Uraim, hogy ezt a mai napon tőlem senkisémet várja, senkisémet kívánja. Hiszen az én programmom jelenleg is az, ami a múltban volt: egyházmegyénk iránt érzett szeretetemből és lelkesedésemből kifolyólag annak szellemi és anyagi boldogítása és felviragzása érdekében munkaerőmnek és tehetségemnek teljes mértékben való érvényesítése és alkalmazása.

Habár e mai napon az én programmom jelenleg is e pár szóba foglalható egybe, mindamellet tekintettel arra, hogy ezen hosszú 25 év lefolyása alatt úgy a saját egyházunk, mint a többi vallásfelekezeteknek helyzete hazánkban nagy változásokon, átalakuláson ment keresztül, méltóztassanak nekem azt megengedni, hogy ezekre egyházmegyénk figyelmét felhíva, ezekre vonatkozólag saját véleményemet elmondhassam s ezekkel szemben saját álláspontomat kellő világításba helyezhessem.

Elsőben is saját egyházunkat érdeklő dolgokat óhajtok érinteni.

A magyar református egyháznak ereje, minden óhajai a tör-

vény-tisztelet, az igazság, a jogegyenlőség, a méltányosság és a szabad akarat érvényesítésének elveiben gyökerezik. Mi, *Nt. e. k.*, egyházunk részére semmi külön jogot, kedvezményt nem kérünk, nem kívánunk, de viszont azt állítom, a saját jogainkhoz szigorúan ragaszkodunk — s azt megcsonkítani semmi körülmények között nem engedjük.

Szomorú valóság az, tisztelt uraim, hogy az 1848. XX-ik törvénycikk, mely az összes vallásfelekezetek között a jogegyenlőség biztosítékát képezi s mely az egyházak szükségleteinek fedezését az állam kezeibe teszi, még ma is csak papíron van meg s mind annak dacára, hogy mai napon minden szabadelvű irányzattal bíró s törvényeinket tisztelő férfiú vallásfelekezeti különbség nélkül óhajtja annak érvényesítését, ezt a maga egészében keresztül vinni mai napig sem voltunk képesek. Pedig nagyt. egyházmegyei közgyűlés, tisztelt uraim, a 48-iki XX. törvénycikk érvényesítése a protestáns vallásfelekezetek részéről ma már a létfenntartás kérdését képezi. Eltekintve attól, hogy szegényebb egyházaink az évenként reájok eső költséget teljesíteni már nem bírják, tanítóink javadal-mazása szemben az állami tanítókkal méltánytalan s azokénál jóval csekélyebb. Lelkészeinknek ma is szerény 800 forint fizetésből kell magokat és családjukat fenntartani. Pedig nem kell figyelmen kívül hagyni, tisztelt uraim, hogy a magyar református egyháznak tisztviselői, különösen lelkészei minő nagy szolgálatot teljesítettek és teljesítenek ma is nemcsak saját egyházuk, hanem a magyar haza érdekében is. Hiszen valahányszor a magyar haza veszélyben forgott s midőn azt külellenségek fenyegették, a kibontott háromszinű lobogó alá ők voltak a legelsőek, akik szívvel és lélekkel csoportosultak. Hiszen a magyar református egyház annak megalakulása óta az édes magyar haza éltető gyökerét képezte, amelytől nyerte az erőt, egészséget s terjesztette a felvilágosodás eszméit. Igazán mély keserűség hatja át szívünket annak gondolatára, hogy e mai drága viszonyok között a lét-fenntartásért minő küzdelmet kell folytatniok egyházi tisztviselőinknek, hogy magukat és családjuk tagjait a legszerényebb módon is képesek legyenek fenntartani.

Azt hiszem, tisztelt Uraim, nem veszik szerénnytelenégnek azon állításomat, hogy ezen szomorú viszonyainknak megszüntetése tekintetéből én minden időben, minden alkalommal felemeltem szavamot. Ne vegyék dicsekedésnek azon állításomat, hogy középiskolai és jogakadémiai tanáraink díjazása az állami tanárokéval egy vonalba helyeztetett, a kiegyenlítés ezen munkájának némi részben én is előmozdítója voltam.

E mai napon, 25 éves gondnoki működésem évfordulóján fogadja nagytiszt. egyházmegyei közgyűlés azon ígéretemet, hogy míg egyházunknak ezen szomorú helyzetén segítve nem lesz, ennek érdekében küzdeni szent kötelességemnek fogom tartani.

Most, nagytiszt. egyházmegyei közgyűlés, egy más tárgyra térek át, mely nemcsak az összes vallásfelekezetek, hanem a magyar nemzeti állam egységét is a legnagyobb mértékben érinti.

Rövid pár év lefolyása alatt arra a szomorú tapasztalatra jöttünk, hogy Rómából a kath. egyház legmagasabb egyházi fórumáról időközönként oly intézkedések történtek, amelyek a protestáns vallásfelekezetek egységét is érintik s részben a különböző vallásfelekezetek között az ellentéteket látszanak kiélesíteni. Ezen kibocsátványokkal foglalkozni jelenleg annyival inkább nem óhajtok, mert az egyházkerület köztiszteletben álló főgondnoka: Dókus Ernő öméltósága, főgondnoki beiktatásának ünnepélyén beszédében érintette s az ebből származó veszélyekre rámutatott. Én jelenleg csakis egyre hívom fel a nagytiszteletű egyházmegye figyelmét.

Múlt év őszén Rómából ismét egy pápai kibocsátvány hazánkba küldetett, mely nem kevesebbet foglalt magában, mint azt, hogy bírósági ügyekben a kath. egyház lelkészei a magyar állam törvényei alól vétessenek ki és saját egyházi fennhatóságuk alá helyeztessenek.

Eme pápai kibocsátvány valóságos parancs alakjában lett hazánkba elküldve, egyházi átokkal fenyegeti meg mindazokat, akik a katolikus egyház papjait fegyelmi esetekben világi bíróság elé merik állítani.

Nagytiszt. egyházmegyei közgyűlés, felekezeti szempontból tekintve a dolgot, eddig hazánkban a vallásfelekezet lelkészei — bármely egyházhoz tartoztak is — egyenlő jogokban és elbánásban részesültek. Ha már most egy vallásfelekezet lelkészei a többi lelkészek felett különös kedvezményes jogokat élveznének, hol maradna a jogegyenlőség, a méltányosság, az igazság? Hiszen ez az 1848 iki XX. törvénycikket, a jogegyenlőségnek alapját teljesen felborítaná. De tekintve a magyar állam érdekét, vajjon nem veszélyes volna-e ez a magyar haza jövőjére? Eddig hazánkban állami törvényeink értelmében csak a főrendek, a képviselőház tagjai és a katonaság bírtak immunitási joggal. Hiszen tisztelt uraim, a lelkész is csak ember, aki éppen úgy követhet el vétket, bűnt, mint más halandó s kell, hogy éppen oly szigorú büntetésben részesüljön. Sőt véleményem szerint, tisztelt uraim, a lelkész minden egyes tény-

kedésének erősebb, szigorúbb bírálatban kell részesülnie, mert az illető lelkésznek akár saját egyházának fennhatósága, akár az egyház tagjainak közbizalma állította egyházába, mint egyháza fejének, tetteivel s működésével mintegy példányként kell hívei előtt állania. Milyen példa volna ez az egyház híveinek s vajjon nem a haza egységét, jövőjét és erejét gyengítené meg s tenné tönkre tekintélyét, ha egy vallásfelekezet lelkészei különös jogot nyernének s az állam fennhatósága alól kivételnének?

Nagytitisz. Egyházmegyei Közgyűlés! 25 éve vagyok az alsózempléni egyházmegye gondnoka s ezen idő lefolyása alatt egyházmegyei közgyűlésünkön többször volt alkalmam úgy a saját egyházunk, mint a többi vallás felekezetek viszonyairól és körülményeiről véleményemet elmondani. Nyíltan merem egyházmegyém minden egyes tagjához azon kérdést intézni, nem minden időben és minden alkalommal kifejezést adtam-e azon óhajomnak és kéréssemnek, hogy híveink a többi vallásfelekezetek híveivel a legbékésebb, legtestvériesebb egyetértésben éljenek.

Én, tisztelt uraim, ma is a vallásfelekezetek közötti egyetértésnek, egymás iránti szeretetnek vagyok és akarok buzgó apostola lenni. Azért véleményem szerint az ilyen kérdésekben nem a felekezeti szempontok, hanem a magyar állam érdeke, jövője legyenek az irányadók.

Hogy mi fog történni ezen vatikáni parancscsal, ma még nem tudjuk, de én hiszem és remélem, hogy ez a magyar állam részéről a legridegebb visszautasításban fog részesülni. Éppen azért tisztelettel eltelve hazánk törvényei iránt, bízva szeretett hazánk jövőjében s az igazság győzelmében, meghajolva az egyenlőség elvei előtt, egy akarattal, közös erővel, vallásfelekezeti különbség nélkül mindnyájan hassunk oda, hogy az ilyen kísérletezéseknek idejekorán eleje vétessék s az ilyen veszedelmes áramlatok kellő és szigorú visszautasításban részesüljenek.

Nagytitisz. Egyházmegyei Közgyűlés! Mielőtt beszédemet befejezném, engedjék meg nekem azt, hogy egyházmegyénk jelenlegi helyzetéről pár szóval említést tehessek.

Anélkül, hogy a múlttal foglalkozni akarnék, örömmel állíthatom azt, hogy az alsózempléni egyházmegyének úgy anyagi, mint szellemi viszonyai a legszebb, a legpéldásabb irányban vezetnek s egyházmegyénk tisztviselői egyházuk iránt érzett szeretetükből kifolyólag híven és lelkiismeretes pontossággal teljesítik az elvállalt kötelességet. E mai napon 25 éves gondnoki működésem

évfordulóján szívemből mondok nekik hosszú és hűséges munkálkodásukért őszinte, elismerő köszönetet.

Ezeknek előrebocsátása után engedjék meg nekem tisztelt uraim, hogy egyházunk egyik vezető tagjáról külön is megemlékezhessem. Ez a férfiú az én gyermekkori jó barátom, tanuló társam, az alsózempléni egyházmegye érdemdús esperese : nagyt. Bálint Dezső úr. Rövid 4 éve annak, hogy ő az egyházmegye élére állított s annak egyházi fejévé megválasztott. E rövid idő lefolyása alatt is egyházmegyénk érdekében oly sok buzgó, tevékeny munkásságot fejtett ki, hogy én azt jelenleg röviden elmondani képes sem vagyok. Az isteni Gondviselés állította őt az egyházmegye élére, a Gondviselést kérem itt, tartsa meg őt hosszú ideig egyházmegyénk boldogítására.

Most, nt. egyházmegyei közgyűlés, tisztelt közönség, fogadják mindannyian, kik ezen rám nézve nevezetes ünnepélyen itt megjelentek, szívből jövő hálás köszönetemet. Arra kérem egyházmegyénk minden egyes tagját, ajándékozzon meg engem továbbra is bizalmával, szeretetével.

Isten tartsa meg, Isten áldja meg a mi szeretett egyházmegyénket! A mennyei Gondviselés egyházmegyénknek minden egyes tagjára terjessze ki áldó kezeit!

5. Miután dr. Kovács Gábor egyházmegyei világi tanácsbíró az egyházmegye nevében átnyújtotta az egyházmegye összes lelkészeinek és tisztikarának arcképét magában foglaló művészi ízléssel készített díszes albumot s Bálint Dezső esperes felkérte a közgyűlés tagjait, hogy a tanácskozás folytatására a főiskola tanácstermébe vonuljanak át.

A templomi ünnepély a Hymnus eléneklésével záródott be.

6. A főiskola nagy tanácstermében összegyűlt tagokat Meczner Béla gondnok meleg szavakkal üdvözölvén, hálatelt szívvel mondott köszönetet az egyházmegye összes tagjainak azért a magasztos szép ünnepélyért, amellyel gondnokságának 25-ik évfordulóján megerősítették és megpecsételték azt a szeretetteljes és bensőséges viszonyt, amely őt már 25 év óta változatlan hűséggel és lelkesedéssel kapcsolja egyházmegyei életünk minden nagyobb érdekeihez.

Az egyházmegyei közgyűlés folytatására
hivja fel a gyűlési tagokat

7. A közgyűlés megalakulása végett a papi főjegyző fel-
olvasta a gyűlésben megjelenésre jogosultak és kötelezettek
névsorát,

a megjelentek igazoltattak.

8. Az egyházak megbízott képviselői a részükre kiállított
szabályszerű meghatalmazás alapján

egyházmegyei képviselőkül igazoltattak.

9. Esperes jelenti, hogy Lábos Béla világi aljegyző, Ber-
zeviczy Endre, Bogárdy Dániel, Czike Ferenc, Igaz József,
Sarkadi Antal, Órás Kálmán, Szilágyi Géza részint betegség,
részint halaszthallan elfoglaltatásuk miatt nem jelenhettek
meg gyűlésünkben.

Tudomásul vétetett.

10. A közgyűlés megalakulásakor megállapított, hogy
mostani közgyűlésünkből elmaradtak: Gecse Lajos, Kajdy
Menyhért, Kiss Miklós, Kun Miklós, Kovács János, Pecsénye
András, Sütő Kálmán.

Ha elmaradásukat a szabályrendeletileg
megállapított határidőn belől nem igazolják, a
kiszabott birságban marasztaltatnak el.

11. Esperes felolvasta az elmúlt egyházi év főbb esemé-
nyeit a egyházmegye területén lévő egyházak vallás-erkölcsi
állapotát s anyagi viszonyait ismertető következő jelentését:

Nagytiszteletű Egyházmegyei Közgyűlés !

Elnézésüket kérem, ha talán ez alkalommal rövidebb lesz
jelentésem a szokottnál.

„Akár szolgálat, forgolódjunk a szolgálatban, aki tanító, a ta-
nításban; aki intő, az intésben; aki alamizna-osztogató, szelidség-
ben; aki előljáró, szorgalmassággal járjon; aki máson könyörülő,

vidámsággal művelje". A nagy apostol eme szavaiban határozódik a mi egyházi életünk s ha ez intellemtnek eleget teszünk: nyugodt lélekkel állhatunk a nagyközönség ítélőszéke elé, nyugodtan tehetünk magunkról bizonytságot, hogy hívek voltunk a szolgálatban s az Istenországa építéséhez a nekünk adatott tehetségekkel s munkakörben, mi is járultunk egy-két homokszemmel.

Lelkészeink kívánatos buzgósággal, hitelveink értelmében hirdették a hamisítatlan evangéliomi tudományt; bölcsességgel, tapintattal ápolgatták a gyülekezeti békés életet; serkentgették hallgatóikat a keresztyéni munkás szeretetre; az egyház iránti áldozatkésztségre, melynek megragadó jeleivel találkozunk az 1911. év folyamán is.

Tanítóinknak legnagyobb része dicséretes szorgalommal, szakképzettséggel, atyáskodó szeretettel tanítja, vezeti a reájuk bizott növendékeket; magukviseletével példánykép kívánnak lenni a gyülekezet előtt. Nem hagyhatom azonban említés nélkül: miszerint egy pár helyen a lelkész és tanító közötti feszült viszony bomladoxó hatással van a bensőségteljes gyülekezeti életre.

Elismeréssel kell nyilatkoznom buzgó elöljáróinkról is, akik lelkiismeretes készséggel, odaadással járnak el tisztükben s nagy segítségükre vannak lelkészeinknek egyházépítő munkájukban. Ennek köszönhető, hogy egyházainkban egymásután keletkeznek a hiterősítő, erkölcsnemesítő egyesületek; épülnek, újúlnak iskolák, paróchiák; orgonák zendülnek meg templomainkban; új templomok, tornyok emelkednek ki a porból, az utóbbiak a gyülekezet tagjainak önkéntes adakozásából. Így Nagygéres, Golop, Erdőhorváti, Mezőzomboron. Mindezek kiáltó szók, fényes bizonytságot egyházaink élő keresztyénsége mellett.

Midőn mindezeokról jóleső érzéssel teszek jelentést, a fájdalom hangján emlékezem meg azon három halálesetről, mely egyházmegyénket is oly közelről érintette. A múlt év őszén, nov. 9-én, a sárgült falevelek hullásával szakadt le egyházmegyénk kebeléről Meczner András tanácsbíró. Szeretteinek könnyei, mindnyájunk őszinte részvéte mellett helyeztük nyugalmára a már fáradni kezdő vándort. Folyó év jauuár 11-én Zitás István taktaszadai lelkész, egyházmegyénk szép jövőjű, sokat ígérő jegyzőjének halálhíre dobantotta meg mindnyájunk keblét. A páratlan derék családfőt, népének pótolhatatlan lelkiatyját, tanácsadóját, tanítómesterét, az őszinte, tisztakeblű barátot, az igazi papok mintaképét, ezren temettük el, sírattuk meg. Török Andor lelkésztársunkat hosszas,

gyógyíthatlan betegsége szólította el, szakasztotta ki szerettei karjaiból február 27-én. Nagy részvétellel tettük örök nyugalomra a jó családapát, önzetlen keblű barátot s lelkes papot.

Legyen emléküik áldott s megörökítve jegyzőkönyvünkben! De térek egyházmegyénk kül- és beléletét feltüntető jelentésemre.

Úgy vásár- és ünnep-, mint hétköznapiakon megtartatnak az istenítiszteletek s a hívek kellő buzgósággal látogatják a templomot; kivéven Bodrogkeresztúrt, hol a hallgatóság úgyszólván csak a szegiekből áll. Ebbe a közönségbe úgy látszik állandó otthont nyert az egyháziatlanság.

Az úrvacsorázók száma időről időre szinte növekedőben van, ami egyházi életünkben örvendetes jelenség. A hiterősítést mindenütt a lelkész végzi ünnepélyes szertartással a templomban s majd mindenütt az előkészítést is.

A felnőtt ifjak vasárnapi oktatása már-már teljesen elmarad, alig egy pár helyen hódolnak még e régi üdvös szokásnak.

A házasságok között mind többen mentetik fel magukat a templomi hirdetés alól, arra azonban nem volt eset, hogy az egyházi áldást igénybe ne vették volna.

A gyermekek vallására nézve egyezség történt javunkra 43, kárunkra 39 esetben.

Néhány községben a baptismus ütögeti fel fejét, így Sajókesznyéten, Bodrogvécs s Ágcsernőn.

A vasárnapi munkaszünetet híveink lehetőleg megtartják, de annál nagyobb tér nyílik a duhajkodásra, verekedésre, mert a munkánélküli embereket a nyitott korcsma hívogatja be, ahonnan aztán sokszor véres fővel kerülnek ki. Ideje volna már, hogy az állam a jelentéktelen pár fillér kincstári bevétel helyett hozná meg az ünnep nyugalalmát.

Sérelem csak Bereckiben történt, az is jelentéktelen s könnyen elenyészethető.

A temetők kivilágítása oly általánosan elharapódzott szokás, amit talán csak egy egészségesebb korszellem fog elenyésztetni.

Szegényeinkről több helyen különösen az áldásos nőegyletek útján van gondoskodás, így Sárospatakon, Tokajban, Tolcsván, Gesztelyben, Tiszalúcon, Tállyán, Szerencsen, Mádon, Tarcalon. Nőegylet van Sárospatakon, melynek nagymérvű jótékonyága ismeretes, — Tállyán. Olvasóegylet Mádon, Tiszalúcon. Énekkar: B.-halászon 50 éves, Tokajban, Erdőbényén, Tolcsván, Tiszalúcon, Pácinban, Nagyrozvágyon, Ricsén, Cigándon, Nagygéresben, Király-

helmecezen, B.-szentesen, Vékén, Bacskán, Kiskövesden, Tállyán, Tarcalon.

Az éneklés szépítése érdekében szintén vetekednek egymással az egyházak s ahol nincs módjukban orgona beállítása, legalább hármoniumot szereznek templomukba; így Erdőhorvátiban, Bodrogolasziban, Perbenyiken, Szomotoron, Vajdácskán.

Nagyobb adakozások: *Sárospatakon* Vereskereszt-egylet 70 kor., Sp. takarékp. 50 kor., dr. Katona M. 10 kor., Trócsányi M. úrasztali terítőt. *Bodroghalászon* a nők egy úrasztali terítőt 230, egy úrasztali kancsót 188 kor. értékben. *Makkoshotykán* 91 kor., *Tokajban* 777 kor. 16 fill., *Vámoson* 631'80 kor., *Erdőhorvátiban* templomépítésre 13437 kor., *Bodrogolasziban* hármoniumra begyűlt 669 kor., *Alsódobozán* Csáki Gáborné egy úrasztali terítőt 40 kor. értékben, lelkész a paróchia tornácát betonnal öntette ki 46 kor. értékben. *Sajóhidvég* Isten dicsőségére 80 kor., *Karcsa* Isten dicsőségére 167 kor., *Vajdácska* különféle címeken 506'50 kor., *Mád* 295 kor. az olvasó-egylet. *Monokon* a templom javítására begyűlt 539 kor., úrasztali terítékre 303'20 kor. Andrassy 1000 kor. *Tállyán* Kovácsi Ferenc 25 kor., kenyeret-bort Bernáth Béla és Lipóczy Bertalan. *Tarcalon* Toldy Pálné szül. Sárosi Rebeka 100 kor., ref. énekkar orgonaalapra 159 kor., *Rozvágyon* egy özvegy zsellér asszony, Ádám Zsuzsánna úrasztali terítőt 400 kor. értékben.

A presbitérium szabályszerűen van mindenütt szervezve s a legtöbb helyen lelkiismeretes buzgósággal teljesítik tisztüket. A gyűlésekről jkv vezetetik s a határozatok végrehajthatnak. A jegyzőkönyvek bekötve, kivéven Viss, B.-szentes, T.-ladány. Utasítatik a gondnok kötött jegyzőkönyv beszerzésére.

Minden egyháznak megvan értékes ingóságai s pénzei, kötvényei számára erős zárú szekrénye, mely mindenütt a lelkészlakon van elhelyezve.

A felsőbb hatósági rendeletek elkönyvelve s elhelyezve.

A parochiális könyvtár megvan mindenütt, nem különben annak tartalma s törzskönyve.

Az anyakönyvek pontosan vezetettek mindenütt. — Posta-könyve minden lelkésznek, az iktató is a legtöbb helyen megvan.

Gondnoki számadások mindenütt megejtettek, a könyvek az egyházlátogatóság által aláíratnak, a másod eredeti példányok átadattak az illető számvevőknek, kik azoknak megvizsgálásáról a tegnapi biz. ülésen számoltak be.

Nemkülönben kiterjesztette figyelmét egyházlátogatóság az egyházak alapító leveleinek, okiratainak, régi becses szentdedényeinek, minden értéket képviselő vagyónának számbavételére.

Az épületek mindentűtt biztosítva a tűz ellen; állítólag teljes értékben.

Templom, lelkészlak, iskolai épületek a legtöbb helyen jókarban vannak, — kivéve: Tokajban a lelkészlak vár ujításra. Bodrogkeresztúron a templom. B.-olasziban az iskola elavült. Sóstófalván rossz minden, belsőség, külsőség. Páciban paplak építésen buzgólkodnak. Lácán a tanítóilak s iskola rossz karban vannak. Lukán rosszak a melléképületek, — hasonlólag Karosban. Cigádon két tantermet kifogásol a tanfelügyelőség. — *Alsóbereckiben* kétségbeejtő állapotok vannak. Sem akarat, sem tehetség. — Fogom kérni az egyházmegye szigorú intézkedését. Vékén rossz a tanítóilak. — *Bacskán* a templom vár tatarozásra, nemkülönben Leleszen. *Ondon* a templomtető javítandó. *Mádon* a lelkészlak a középkorra emlékeztet, ráférne egy kis ujítás, bővítés. *Mezőzomboron* a paplak a régi nádas fedelű házikó, azonban gyülekezete jóakarátú; nem fog új temploma mellett erről sem megfeledkezni. — Tállyán szintén rossz karban van a paplak; javítása elodázhatlan.

Földbirtoka majdnem kivétel nélkül minden egyháznak van s Nagyrosvány kivételével, hol közös munkával, házilag kezelik, — bérbé van adva; pár helyen mint feles földeket művelik. *Nem látja-e* kívánatosnak a m. t. Egyházmegye határozatilag kimondani, hogy az oly egyházban, hol a földek területe nem haladja meg a 6 kat. hold területet: maguk a hívek tartoznak dolgoztatni s teljes jövedelmét az egyház javára fordítani.

Tizsalucon a tanítói földek még mindég nem állanak az egyház nevében. Így Megyaszón is, hol állítólag a bíróság visszautasította az egyháznak ilyenmü törekvését.

Lelkész, tanító fizetése, egyházi adók a legtöbb helyen idejében befolytak; tetemesebb hátralék alig egy pár helyen, mint Bodrogkeresztúr, Lúcs és Szomotoron van. A polgári hatóság útján behajtást több egyház igénybe veszi. Nagy segítségünkre van különösen a Szerencsi járás erélyes főszolgabírája. Az adókönyvecske még több egyházban nincs használatba véve.

Alig van egyház, melynek kisebb-nagyobb összegű tőkepénze ne volna. Legnagyobb részben takarékpénztárilag kezelve, de bizony s éppen a szegényebb helyeken, a hívek közt kiosztva, aminél áldatlanabb pénzkezelés nem is képzelhető. Indítványozom ;

mondja ki az egyházmegye a kötelező tak.-pénztári kezelést, vagy ha a hívek között osztatnék ki, csakis első helyeni betáblázással: a lelkész s gondnok felelőssége mellett.

Magtár alig van egy pár helyen; kezeléséről kedvező a jelentés.

Adóssága van a legtöbb egyháznak. Különösen az iskolák építésének forszírozása rótt némely gyülekezetnek nyakába majdnem elviselhetlen terhet. A legtöbb törlesztéses kölcsön. A kamatláb a törvényes 6—8 közt váltakozik.

A f. évi költségvetést még nem minden egyház készítette s erősítette meg. Valamint az egyházi adókimutatást sem, amely pedig különösen az egyház szempontjából nagyon kívánatos.

Pénztári számadás mindenütt megvizsgáltatott. Sehol semmi szabálytalanság.

A különféle adók, kötelezettségek kifizetve; hátralékban csak Szomotor van 300 kor. kincstári, Berecki 150 kor. kincstári s Cigánd 1000 korona ártéri adóval.

Perben állanak: Tállya a Szabó Miklós hagyaték miatt az örökösökkel, Luka az úrbéresekkel, Láca néhány hallgatójával, kik legnagyobb részben presbyterek.

Nagyobb építkezést végeztek a múlt évben a következő egyházak: *Tarcal* templom s melléképületekre 2130 kor., *Tállya* vegyesekre 420 kor., *Golop* templomra 1466, új orgonára 1825 kor., *Monok* templomra 790 kor., *Mád* egyházi épületekre 115 kor., *Mezőzombor* templomra 18000 kor., *Prügy* egyházi épületekre 2200 kor., *Taktakenéz* egyházi épületekre 191 kor., *Csobaj* egyházi épületekre 576 kor., *Ond* egyházi építkezésekre 100 kor., *Kiskövesd* iskola, paróchiára 15300 kor., *Nagykövesd* közmunkával 80 kor., *Szomotor* templomra 1600 kor., *Perbenyik* templomra 600, bérházra 140 kor., *Kistárkány* orgonát vett 4500, melléképületekre 1100 kor., *Ágcsernő* iskola s javításokat 12300 kor., *Nagytárkány* iskolát 6715 kor. értékben, *Bacska* javítások 3500 kor., *Bodrog-szentés* iskolára 1400 kor., *Bodrogmező* iskolára 500 kor., *Királyhelme*c paróchiára 9730 kor., *Nagygéres* templomra 1167, orgonára 4000 kor., *Cigánd* istálló s orgonára 3875 kor., *Ricse* paróchiára 1908 kor., *Nagyrosvágy* lelkészlakra 572 kor., *Semjén* új paróchiára 13000 kor., *Taktaharkány* iskolára 9421, paplakra 200 kor., *Tiszaluc* egyházi épületekre 1000 kor., *Sajókesznyéten* iskolára 12683 kor., *Berzék* épületekre 120 kor., *Hernádnémeti* paróchiára s iskolára 560 kor., *Hernádkak* egyházi épületekre 460 kor., *Gesztely* egyházi épületekre 600 kor., *Ujcsanólos* egyházi épületekre 700

kor., *Alsódobsza* egyházi épületekre 427 kor., *Erdőbénye* egyházi épületekre 1088 kor., *Erdőhorváti* templomot épített 22555 kor., *Vámosujfalu* paróchia 200 kor., *Tokaj* egyházi épületek 751 kor., *Makkoshotyka* templomra 186, paplakra 7567, épületekre 138 kor., *Bodroghalász* templomra, iskolára 622 kor., *Sárospatak* épületek fenntartására 920 kor., *Hernádnémetiben*, *Bereckiben* 1260 koronáért készítették toronyórát.

Az iskolákra vonatkozó jelentés a tanügyi bizottság feladata. Ez számol be az év végével az iskolák belső és külső állapotáról s hívja fel az egyházmegyei közgyűlést a szükséges intézkedések megtételére. Én ez alkalommal csak egy pár dologra hívom fel egyházaink, különösen pedig lelkészársaim figyelmét.

A legtöbb tanítóváltozásnál — az állam példáját követve — pénzürtékre változtatják a tanító fizetését. Az eddig javadalmat képező földeket az egyház a maga céljaira fordítja, illetőleg veszi kezelés alá. Ez a gazdálkodási művelet leggyakrabban a tanító rovására, ne mondjam károsodására esik, ami nagyon természetes. A pénz értéke nap-nap után esik, a földeké emelkedik. A tanítók károsodva érzik magukat, elégedetlenkednek, panaszkodnak s követelik a régi állapot helyreállítását. Legyünk óvatosak a díjlevelek változtatásánál.

Sok kellemetlenséget okoz az is, hogy a tanítók tekintet nélkül az egyházi vagy iskolai évre, időközben változtatják helyeiket. Ez nemcsak a tanítás kárára esik, de sok fizetésosztokodási kellemetlenséggel is jár. Igyekezzenek az egyházak azon, hogy új tanítók szeptember 1-én foglalják el állásaikat, a régi tanítók lemondását pedig kerületi statutumunk értelmében ne fogadják el július 31-ikén túl. Lelkész vonja meg a szolgálati bizonyítvány kiadását, kivéven a rendkívüli eseteket.

Egyházmegyénk statisztikája az 1911. évben. — Lélekszám 55749, született 932 fi, 944 leány, összesen 1876, melyből törvénytelen 140. Meghalt fi 680, nő 717, összesen 1397. Házasságot kötött tiszta pár 424, vegyes 140, összesen 564. Konfirmáltatott 520 fi, 492 leány, összesen 1012. Hozzánk tért 8 fi, 8 nő, összesen 16, tőlünk kitért 5 fi, 5 nő, összesen 10. Egyházi megáldást nem kért egy házaspár Kenézlőn. A leendő gyermekek vallására meggyezést kötött javunkra 38, kárunkra 35 pár.

Közpénztári bevétel 509,024 kor. 43 fill., kiadás 462,894 kor. 83 fill., pénztári maradvány 46,129 kor. 60 fillér,

Az egyházak tőkepénzei összege	201,452	kor.	57	fillér.
„ alapítványi pénze	105,292	„	85	„
pénz vagyon	---	306,745	kor.	42 fillér.

Az elmúlt évben történt adakozások összege 52,983 kor. 36 fillér. Az egyházak adóssága 372,093 kor. 46 fillér. Építkezésre fordítottak 180,106 kor. 10 fillért. Magtári tőke 13,566 K 66 fillér.

*

Ez a statisztika ránk nézve elég kedvező, de én realitását kétségbe vonom. Lehetetlen az, hogy a múlt, tehát egy év alatt egyházmegyénk lélekszáma 2019-el emelkedett volna; vagy egyik vagy másik, vagy mindkét kimutatás téves. Azt azonban mint örvendetes tényt fogadhatjuk el, hogy míg 1885—87 közt egyházmegyénk lélekszáma 42—43 ezer lélek közt váltakozott, ma, 25 év lefolyása alatt 53—55 ezerre emelkedett.

Dicséretére legyen mondva egyházmegyénk buzgó, éber lelkeszeinek, a reverzális harcban sem vagyunk a levert fél. Az az áldozatkészség pedig, mely templom, iskola s más egyházi nemes célra egy rövid év lefolyása alatt 53 ezer koronát hoz össze istenországába építéséhez, beszélő bizonyossága annak, hogy a mi népünkben él a Krisztus lelke.

Az egyházlátogatóóság közvetlen tapasztalatai alapján tudomásvétel, esetleges intézkedés, orvoslás szempontjából a következőket terjeszti a Nagytiszteletű Közgyűlés elé.

Vajdácskán a melléképületek elavultak, javításra várnak, kerítések elpusztultak. Kéri presbyterium azok rendbehozásának elrendelését.

Kiskövesden a Bányácski József-féle székper birói uton lesz elintézendő.

Nagykövesden felekezeti iskolánk fentarthatlan lévén, átengedtük a községnek oly formán, hogy az iskola két tanteremmel még szeptember 1-ig felépül az egyház fundusán, tanítója folyton ref. vallású lesz, ki külön díjazásért végzi egyházunkban az orgonista-kántori teendőket.

Szomotoron a Klobusiczy-alapítvány ügye teljesen rendezve még máig sincs, sőt újabb és újabb rendellenességek s mulasztások nehezítik annak végleges lebonyolítását. Ismételten kérem a Nagytiszt. Egyházmegyét, mondja ki határozatilag, hogy a kint levő kölcsönök hajtassanak be s így az alap egy betéti könyvön kezeltessek, kamatai tőkésittessenek mindaddig, míg a 4200 korona összeget meg nem üti s csak azután nyitassék meg az alapító levél

értelmében vett rendeltetésének. — Kisujlak csatlakozási ügye törvényes utra terelendő.

Perbenyikről László János állami iskolai tanító s az egyház organistája kéri csekély 100 korona javadalmát felemeltetni. Kérése méltányos. Kérjük fel az egyházat, hogy nevezett tanító évi fizetését legalább 200 koronában állapítsa meg.

Révleányvár szeretné iskoláját államosítani, egyházát anyásítani. Azt hiszem, kivihetetlen.

Zemplénagárdon a Baráthy-féle templomi székkérdés kedvező elintézését nyert. Örömmel vesszük tudomásúl.

Leleszen a templom, torony újítása elodázhatlan, minek teljesítését a hívek el is határozták s költségvetésük szerint 6000 K-ra van szükségük. 3000 K-t önkéntes adakozásból hoztak s hoznak össze maguk közt. Engedélyt kérnek, hogy a hiányzó 3000 K-t az adócsökkentési államsegély terhére kölcsön vehessék fel, a netalán hiányzó törlesztéshez készséggel viselik az évenkénti kivetést is. Segítsük őket igyekezetükben.

Bodrogszentesen a paróchiális melléképületek, átalakítás s újabb elhelyezésre várnak. Miután az egyház idegenkedik az építkezéstől, szükségszerűvé vált az egyházmegye szigorú intézkedése.

Vékén a tanítói lak rosszasága miatt tarthatatlan. Felhívandó az egyház az újbóli építkezésre.

Bodrogmezőn a László Endre-ügy, mely valósággal megmérgezte az egyházi életet, bírósági eljárás alatt áll. Egyébb ügyei is rendezendők. Eleget tettek-e a látogatóság rendeletének.

Királyhelmeccen szokatlan dolog, hogy a temető a község nevében áll. Mindenesetre tisztázandó.

Bereckiben az állapot ma is a régi. A templomépítés ügye másfélév óta egy lépéssel sem haladt előre. Nincs ott egy lélekben sem jóakarát, áldozatkészség, ügybuzgóság. De nem kívánok igazságtalan lenni. Boronkay Farkas főgondnok úr ajándékozott új templomhelyet. Felajánlott az építéshez egyelőre 2000 K-t, de ezenkívül senki egy fillért sem s nincs senki, aki csak lépést is kívánna tenni a magas cél érdekében. Kérem az egyházmegye bölcs és szigorú intézkedését, mert ezt az egyházat kézen fogva kell vezetni az igaz ösvényre, különben menthetetlenül elvész mindnyájunk székényére.

Karoson úgy a presbyterium, mint maga a tanító is kéri, hogy régi díjlevele állíttassék vissza, a most bérbe kiadott földek használatába bocsáttassanak.

Mint elvi jelentőségű dolgot terjesztem elő a nt. Egyházmegyének a *taktaharkányi* esetet. Ez egyház az adócsökkentés útján államsegélyes. A konvent 9 fillérben állapította meg a rozs literjét, természetes az adózó hívek gondolkodása szerint ők is csak ennyit tartoznak fizetni lelkészeinek s tanítóinak, kik a mostani magas ár mellett tetemesen károsodnak; s ezt panaszba is emelik. Egyházlátogatóság utasítja az adózókat, hogy a 9 fillért pótolják ki a megfelelő életárértékre, mert különben lelkész- s tanítónak tetemes volna veszteségük. Díjlevelet csonkítani nem lehet; látogatóság útasítása helyes.

Berzéken egyházlátogatóság a lelkészlak felépítését s az iskolának, ha az fel nem tartható, állam vagy község kezébe leendő átbocsátását javasolja.

Legyesbényén a papi, tanítói s egyházi földek magas árban leendő eladását s ezen belhelynek használható fölterületért nagyobb birtok beszerzését úgy az egyházmegye, mint kerület engedélyezte, most pedig egyesek ez üzlet lebonyolítását csupán üzérkedésből s talán személyi torzsalkodásból megakadályozzák. Kérik a hatósági beavatkozást. Megindították már a parlag szőlő felrigolozását s telepítését is s íme most, mielőtt az államtól majdnem ingyenes szőlővesszőhöz jutottak s valószínűleg kapnak karót is, a vesszők kiváltását egyenesen megtagadta a gondnok. Lelkész panaszára felelősség terhe alatt kötelességévé tettem a gondnoknak a vesszőküldemény kiváltását, elültetését s a telepítési munkálat folytatását.

Megyasszón az eddigi zsellérek 500 hold földet vettek, tehát földtulajdonosok lettek, kérdik: megróvhatók-e ezek egyházi adóval, oly mértékben, mint a többi ugynevezett gazdák? Jele nti továbbá lelkész, hogy az Ujvilágtanya iskolájában vallást tanít, kin követelje az oktatási díjat? A hívek magas egyházi adóval vannak terhelve; kívánatos volna az adócsökkentési államsegély igénybevétele. Ez irányban utasítva lesz az egyházi előljáróság.

Csanáloson Torró Miklós a maga fanatizmusával egészen felkavarta az egyház híveinek lelki nyugalalmát, békéjét; megbetegítette egyeseknek lelkét. Legyünk óvatosak ez újkori veszedelmes áramlattal szemben, hívjuk fel rá iskoláink hittanárainak figyelmét is, hadd gyógyítsák a lelkibajt csirájában, nehogy kivigyék a kórt az életbe s egyházainkat mételyezzék meg. Mértékkel a méreg is gyógyít, tulságban a gyógyszer is pusztít.

Sóstófalván kétségbeejtők az iskolai állapotok, romlás bent, kint egyaránt. Maga a tanterem egy rozoga helyiség, — tanítója

egy javíthatatlan alkoholista. Iskolát okvetlenül építeni, ez utóbbi-tól pedig meg kell szabadítanunk a magára maradt kis egyházat. Segítségünkre kíván lenni a szerencsi járás erélyes buzgó főszolgabírója, Gortvay Aladár úr is, ki már eddig is könyöradamány engedélyt szerzett Sóstófalva részére. Rövid időn ellátogatunk az elhagyott egyházba, hogy a helyszínén keressük s találjunk valami mentő eszközt.

Kakon engedélyeztük az iskola államosítását. — Ime az egyházlátogatóság ezt terhesebbnek, károsnak látja s ajánlja a felekezeti iskola fentartását.

Sajóhidvégen Futó Béla tanító kijelentette az egyházlátogatóság előtt, hogy nyugdíjaztatása iránti kérvényét az illetékes hatóságnak be is nyújtotta s ugyancsak nyilatkozatot adott ki magáról, hogy legtovább f. év szept. 1-én elhagyja állomását. Eltávozási szándékát megnyugvással vette az egyház, — mi kívánatos a belbéke szempontjából is, — de kívánatos az is, hogy a megfáradt tanító nyugdíjaztatási kérvénye mihamarabb kedvezően intéztessék el s közzététtessék az új tanítóságra vonatkozó pályázati hirdetmény.

Bodrogkeresztúri egyházzról nem valami kedvező a jelentés. A hitbuzgóság mécsse csak pislog. Az áldozatkészség fogalma elöttök ismeretlen. Az egyház külső építéséről hallani sem akarnak. Megrongált falazatú templomába csak a filia önt egy kis életet. Nem csoda, ha lelkészei menekülni igyekeznek a süllyedő hajóról.

Vámosújfalú maroknyi gyülekezete új templomot épít. Megszámolta pénzét, az írás szavai szerint s tornyot is emel hozzá. Nem annyira számolta, mint összeszedte, összerakta a buzgóság filléreiből. S nehogy kimerüljön a pénzáldozattal, munkával járult a szent falak építéséhez. A tél folyamán meghordták a szükséges mennyiségű követ, ők fogják fuvarozni a homokot, téglát s mindent mindaddig, míg teljesülve nem látják szívük leghőbb óhaját. Ime így cselekszik Istennek népe, ki hallgat az ő lelki vezetőjére. Legyen velük az úr az ő segedelmével!

Zsadányban a kicsiny gyülekezet egész lelkesedéssel fogadta a látogatóságot szép templomában, melynek falai megvannak hasadva. Uglátszik, a talaj süpedékes. Szakértők szerint semmi veszedelem, de azért a vizsgálat elmaradhatlan.

Erdőbényén a lelkész a tél folyamán vallásos és gazdasági felolvasást tartott, szőlőművelés, gyümölcsfa nemesítés, borkezelés s több gyakorlati kérdésről. — Megérdemli mindnyájunk elismerését.

E helyen emlékezem meg Farkas Ferenc róm. kath. vallású földbirtokos nemes cselekedetéről, ki a kenézli ref. egyháznak egy 1000 négyszögöles templomhelyet ajándékozott. A főtisztelendő püspök úr levélben köszönte meg a fenkölt lélek illetén megnyilatkozását, — ne mulasszuk el mi sem, — hogy jegyzőkönyvünkben örökítsük meg nevét.

Ime ennyit kívántam előterjeszteni egyházmegyénk 1911-ik esztendőjéről. S midőn az alsózempléni egyházmegyére s annak minden egyes buzgó tagjára Isten áldását kérem, magamat atyafiúi szeretetükbe ajánlom.

12. Egyházmegyei gyűlésünk az esperesi jelentésből mély fájdalommal veszi tudomásul, hogy Meczner András világi tanácsbíró, Zitás István papi aljegyző, Török Andor lácai lelkes egyházmegyénk köréből elhunytak.

Meczner András hosszú évtizedek során szolgálta lelkes szeretettel, kiváló hűséggel és bölcs tanácsra mindenkor kész ajakkal egyházmegyénknek minden nagy ügyeit. Az ő nemes alakját sokáig fogjuk még nélkülözni egyházi ügyeink intézésénél. Emlékezetét hálás kegyelettel zárjuk szivünkbe.

Zitás Istvánban a nagy tudású fáradhatatlan buzgalmu igazi minta pap emlékét örökíti meg közgyűlésünk jegyzőkönyvében, akire férfikora derekán, munkaereje teljességében még nagy és nemes feladatok vártak.

Török Andor lácai lelkeszt az isteni bölcsesség férfikora hajnalán látta jónak elszólitani az élők sorából holott teljes reménységgel néztünk a hivatását szerető ifjú Timótheus pályája elé.

A megboldogultak emléke legyen áldott! Az isteni gondviselés örködjék itt maradt kedveseik felett. A gyászoló feleknek az egyházmegye részvételének kifejezése jegyzőkönyvi kivonatban elküldendő.

13. Meczner András halálával egy világi tanácsbírói, Zitás István halálával egy papi aljegyzői állás, Fövenyessy Bertalan távozásával pedig egyházmegyei tanítói képviselet megüresedvén, továbbá mivel egy másik tanítói képviselet is üresen állott,

közgyűlésünk egy világi tanácsbírói, egy papi aljegyzői állásra, valamint két egyházmegyei tanítói képviseletre a szavazást elrendeli. A szavazatok beadásának határidejéül junius hó 1. állapotatit meg; a szavazatok felbontására s esetleg új szavazatok elrendelésére az elnökség mellett az egyházkerületi közgyűlésre kiküldött képviselőinket kéri fel közgyűlésünk.

14. Folyó évi junius hó 4-én tartandó egyházkerületi közgyűlésre egyházmegyei képviselőkül küldettek ki:

Meczner Béla gondnok, Bálint Dezső esperes, Hézszer Emil főjegyző, Horvát János, Máthé Gyula, Kóczán Miklós, Miklós Béla, Dr. Kovács Gábor tanácsbírák rendes; Gecsey Péter és Buza János pótképviselők.

15. Az 1911. évi őszi egyházkerületi gyűlés 22. számú könyvi pontjában felhívja az egyházmegyéket, — hogy miután az egyházmegyei papi főjegyzőnek az egyházkerületi pénztárból eddig fizetett 100—100 kor. tiszteletdíjat 1912. január 1-től beszünteti — papi főjegyzőik illő díjazásáról a rendelkezésekre álló forrásokból gondoskodjanak.

Közgyűlésünk méltányossági és jogi szempontból is azt tartja helyesnek, ha a régi gyakorlat továbbra is fenmarad, mert a főjegyzők kívánatos munkájának egy jelentékeny részét az egyházkerületi közgyűlések foglalják le, ez okból felhívja a többi egyházmegyéket is, hogy e kérdésben ilyen értelemben foglaljanak állást.

16. Őszi e. ker. közgyűlés 38. sz. határozatában ismételtén felhívja az alsózempléni egyházmegyét, hogy a területén

az összes községek beosztását, — tekintet nélkül arra, hogy van-e most bennök ref. vallásu lakos vagy nincs — legközelebbi tavaszi közgyűlésünkre mulhatatlanul adja be, hogy az jövő tavaszi jegyzőkönyvünk függelékébe nyilvántartás szempontjából kinyomatható legyen.

Egyházmegyei közgyűlés tudomásul vette esperesnek azon jelentését, hogy az egész egyházmegye területéről beszerezte a községenkénti beosztáshoz szükségelt adatokat; de ezzel kapcsolatban lényeges dolognak tartja azt is, hogy az anyaegyházakhoz beosztott leány-, fiók-, vagy egyéb egyházak kapcsolási-jogviszonyai is tisztázva legyenek. Ezen munkálatának elkészítése után az összes adatokat idejében felterjeszti az egyházkerületi közgyűléshez.

17. Őszi egyházkerületi közgyűlésünk 86. számú jkvének b) pontjában utasítja az egyházmegyéket, hogy iskolalátogatóik által a szórványokban lakó reformátusok lélekszámát s a szórványbeli iskolakötelesek és iskolába járók számát is vétessék fel az évenkénti kimutatásokba, valamint a gazdasági ismétlő iskolákat is.

Ezen rendelet alapján felhívja közgyűlésünk az iskolalátogatók figyelmét a fentebb elsorolt körülményekre s utasítja őket, hogy minden egyházban megjelenésük előtt értesítsék mindazon lelkészeket, a kiknek egyházaikhoz szórványok tartoznak, hogy a lélekszám, a tan- és ismétlő kötelesek összeírásáról idejében gondoskodjanak.

18. Őszi egyházkerületi közgyűlésünk 99. számú határozatával felhívja az espereseket, hogy az egyházlátogatás által minden egyházközségben irassák össze az anyakönyvi kiadványok jövedelmének az utolsó tíz évről (1884—1894) kiszámított átlagát s az összesített kimutatást 1912. márc. 31-ig terjesszék fel a püspöki hivatalhoz.

Egyházmegyei közgyűlésünk az átlagos anyakönyvi jövedelmet akként kívánja az egyházmegye területén lévő lelkészek részére megállapítani, hogy az egyházközségekben lévő lélekszámot véve irányadóul, annyi korona állapíttassék meg a mennyi az egyes egyházközségek lélekszámának tíz százaléka

19. A berzéki lelkész-tanító azon kérelmét, hogy a kántortanító javadalmához tartozott azon 6 magyar hold föld, melynek jövedelmét a lelkészi és tanítói hivatal egyesítésétől kezdve, nagy szegénysége miatt az egyház vette használatába, most ismét fordíttassék a lelkész-tanító javadalmazására, az őszi egyházkerületi gyűlés elutasította, mivel az átengedésre nézve sem presbiteri, sem közgyűlési határozat nem csatoltatott.

Utasíttatik a berzéki lelkész, hogy a szóban lévő földnek használati jogához a presbiterium és egyházi közgyűlés megadva jóváhagyását, az erről szóló jegyzőkönyveket terjessze fel az egyházmegyéhez.

20. Őszi közgyűlésünk 37. számú jkvi pontjában a vámosujfalusi lelkészt azzal bizta meg, hogy tegyen jelentést arról, miszerint Kántor József befizette-e hátrálékos 10 kor. tartozását.

Lelkész jelenti, hogy K. J máig sem fizette ki a 10 koronát.

21. Egyházlátogatók jelentik, hogy több egyházban, ahol az adócsökkentési segély igénybevétele folytán a díjlevelekben biztosított terményeket készpénzzel váltották meg, a tisztviselők elégedetlenkednek, mivel ezen megváltás következtében csonkulást szenvednek.

Ezen tapasztalat alapján közgyűlésünk általában azt javasolja, hogy ahol nem múlhatlanul szükséges, a régi díjleveleket ne módosítsák.

22. U. a látogatók, hogy Szomotoron a Klobusiczky-alap az ottani kisbirtokosoknál van kölcsönre kihelyezve, ezen kölcsönöket felmondani az egyház érdekében szükségesnek látták.

Közgyűlésünk ezen intézkedést helyeslőleg tudomásúl veszi és határozatilag kimondja, hogy ezen alapnak a kamatja sem a lelkész, sem a tanító részére addig ki nem adható, míg az egész 4200 koronás alap takarékbetétén elhelyezve nem lesz.

23. U. a. látogatók jelentik, hogy a perbenyiki állami iskolához kinevezett ref. vallású tanító kántori illetményét az egyház csekély 100 koronában állapította meg.

Tekintettel arra, hogy a kántori teendőket végező állami tanító az egyházi szolgálat által az aratási nagy szünidőre is le van kötve, egyházmegyénk utasítja a perbenyiki egyház előljáróságát, hogy ezen tanító részére évenként 200 koronát fizessen ki.

24. U. a. látogatók jelentik, hogy Királyhelmeceken a ref. egyház szolgálatában lévő temető tulajdonjogilag még nincs az egyház nevére kebelezve.

Közgyűlésünk felkéri Dr. Lengyel László e.-megyei ügyészt, hogy a telekkönyvi átíratást mielőbb írogatosítsa.

25. U. a. látogatók jelentik, hogy a megyaszói zsellér emberek közül többen egyesülve, egy 500 holdas földbirtokot vettek meg, s ezen szerzett birtok után olyan mennyiségű egyházi adót fizetni nem hajlandók, melyet a régiebb földdel bíró gazdák fizetnek.

Közgyűlésünk határozatilag kimondja, hogy miután a díjlevelekben megállapított illetmények minden megkülönböztetés nélkül terhelik a földbirtokokat, az újonnan szerzett földek is azon arányban lesznek megadóztatandók, amint arány vagy adókulcs a megyaszói egyházban gyakorlatban van.

26. U. a. látogatók jelentik, hogy a kevéssel ezelőtt épült Bodrogzsadányi új templom meghasadt, kívánatos volna szakértővel megvizsgáltatni, hogy e hasadás nem veszélyezteti-e a templom épségét és biztonságát?

Közgyűlésünk az építészeti bizottságot, illetve ennek elnökét, Bartha Józsefet kéri fel, hogy Zsadányba kiszállva, vizsgálja meg a templomot és a tényállás felvétele után tegyen jelentést az esperesnek, hogy az esperes ezen jelentése alapján megtehesse azokat az intézkedéseket, amelyeket szükségeseznek lát.

27. U. a. látogatók jelentik, hogy Futó Béla t.-hidvégi tanító egy oly értelmű nyilatkozatot állított ki az egyház részére, hogy miután nyugdíjaztatása iránti kérvényét az illetékes miniszteriumhoz beadta, tovább nem fog tanítani még abban az esetben sem, ha nyugdíjügye ebben az iskolai évben teljes elintézést nem nyerne is.

Hogy az egyház a tanítás eredményéről biztosítva legyen, felhívja közgyűlésünk a s.-hidvégi egyház előjáróságát, hogy a pályázat kiírásáról idejében gondoskodják, hogy szeptember 1-én a tanítás akadálytalanul megkezdhető legyen.

28. E látogatók a báji egyházból külön jegyzőkönyvet terjesztenek be, melyben előadják, hogy báji Patay József egyházi főgondnok s a gyűlésben jelen volt összes presbyterek az egyházi s lelkészi szolgálatoknak rendes teljesítésére képtelennek állították az elaggott, 80 esztendő s Berzeviczy Endre lelkészt. Bár a legnagyobb elismeréssel és méltánnyalással viseltetnek öreg lelkészek iránt, mindazáltal a hívek vallásos érzületének és hitbuzgóságának érdeke azt parancsolja, hogy a vallásos élet fejelevenítése szempontjából szükség van arra, hogy a báji egyházba egy segédlelkész küldessék ki. Kéri az egyházmegyét, hogy a káplántartási kongruát lelkészek részére még e tavaszon eszközölje ki, a maguk részéről felajánlják, hogy a kiküldendő segédlelkész ellátásához 300 koronával fognak hozzájárulni.

Em. közgyűlésünk elodázhatlanul szükségesnek látja, hogy a báji egyházba minél előbb egy segédlelkész kirendeltessék. Miután pedig a kápiántartási kongruára Berzeviczy Endrét az egyházmegyénk 1910. őszi gyűlésének 51. számú jegyzőkönyvi pontjában, valamint az egyházkerület szintén őszi közgyűlésének 36. sz. pontjában ajánlólag terjesztette fel; ezúttal felkérjük az esperes és a püspök urakat, hogy az említett engedélyezések alapján sürgősen tegyenek lépéseket a káplántartási kongrua folyósítása érdekében.

29. 1911. évi őszi egyházmegyei közgyűlésünk 33. sz. határozatával kiküldött bizottság jelenti, hogy javaslata még nincs kidolgozva.

Őszi em. gyűlésünkre az elkészített tervezetet várjuk.

30. Kövér Sándor b.olasziba, Balla Ernő Bacskára, Szabó Sándor Kiskövesdre, Bucsai Lajos Tarcakra, Turóczi Miklós Legyesbényére választatván meg tanítónak,

hivatalukban megerősítetnek s közülök Kövér Sámuel tanító a hivatalos esküt is letette a közgyűlés színe előtt.

31. A tokaji egyház beterjeszti a lelkeszlak átalakítására s egyéb egyházi épületek rendbehozására vonatkozó a presbyterium által hozott s az egyházi közgyűlés által is elfogadott jegyzőkönyvi határozatát; s kéri, hogy az említett építkezésekre és a már felépített új tanítói lak építéséből származó 7000 K adósság konvertálására 20,000 K törlesztéses kölcsön felvételét engedélyezze, melynek annuitását a hívek — rendkívüli adó alakjában — magukra vállalják.

Em. közgyűlés a tokaji egyháznak az építkezésekre vonatkozó határozatát helyeslőleg tudomásul veszi, ezen építkezés költségeinek 7000

K adósságának fedezésére 20,000 K törlesztéses kölcsön felvételét azon feltétel alatt engedélyezi, hogy ezen kölcsön évjárulékait rendkívüli egyházi adóval fedezzék.

32. Nagyrozvágyon templomszékenként viselnek bizonyos közterheket olyformán, hogy az első sorban nyolc család osztozkodik az egyik első padban, a pad birtokosai kilencedikül maguk közé fogadják Görény Ferencet olyanformán, hogy a székbérben osztozkodni fog s az ő tőle befolyó egész összeget: 570 K-t alapítványul adják az egyháznak azzal az elhatározással, hogy a többi székbirtokos fogja eddigi mód szerint a terheket viselni. Nevezett egyház benyújtja a presbyterium elfogadó nyilatkozatát, mellékelvén az alapító levelet, melynek értelmében Mády József és társai 100 éves templomépítési alapítványt tesznek, úgy, hogy az 100 évig tőkésítessék s ekkor 90%-a templomépítésre felhasználható, 10%-a továbbra is megőrzendő és csak kamatai használhatók fel. Az alapító-levél záradéka megengedi azonban, hogy az egyház lételét fenyegető végszükség esetén az alapítvány akkori tőkéje 90 százalékanak a kamatai felhasználtassanak.

Egyházmegyei közgyűlésünk az alapítványt elismerésének kifejezésével jóváhagyja, azzal a megjegyzéssel, hogy 1912. január 1-én túl is ajánlatos volna a tőke 10%-nak további tőkésítése újabb 100 éves templomépítő-alap létesítésére.

33. A sajóhidvégi egyház azt a kérelmét terjeszti fel, hogy miután az új egyházi adózás életbeléptetése óta — dacára az egyetemes adóalapi segélynek — jövedelme annyira megcsökkent, hogy rendes szükségleteit sem képes fedezni és már is adósságcsináláshoz volt kénytelen folyamodni, hogy rendes kötelezettségeinek eleget tegyen, ebből a kényelmetlen helyzetből való szabadulásra más menekülési utat nem talált, mint azt, hogy az állandónak mutakozó hiánylat és az eddig felvett adósság letörlesztésére rendkívüli egyházi adóval terheli meg az egyháztagokat és pedig oly módon, hogy 44 adózó kivételével a többi 200 adófizetésre kötelezett adózókat, tekintet

nélkül az illetők vagyoni állására, a folyó évre tiz-tiz, a következő években pedig öt-öt korona rendkívüli adóval terhelik meg. Kéri ezen javaslatuknak, illetve határozatuknak jóváhagyását.

Egyházmegyei közgyűlésünk sajnálattal értesül a sajjóhidvégi egyház anyagi ügyében beállott zavarokról, de nem térhetve el a törvény határozott rendelkezésétől, csakis oly adó kivételét engedélyezheti, mely a III. t.-c. 15. §-ával nem ellenkezik.

34. Esperes jelentése szerint alsóberecki egyház templomát rozoga állapota miatt a közigazgatási hatóság több, mint egy éve bezáratta, viszont a hívek a templom újjáépítéséhez semmi áldozattal sem hajlandók hozzájárulni. Ennek oka pedig az, hogy e gyülekezet minden teherviseléstől elszokott. Ugyanis ezelőtt mintegy negyedszázaddal közmagtárat létesítettek s ebből a papi javadalmazás céljára 40 hold földet vettek s még 6000 korona tőkájök is fennmaradt s ennek kamatjövödelme is a lelkész javadalmazásához járül hozzá, így csak mintegy egy korona adót fizetnek a hívek fejenként kisebb kiadások fedezésére. Esperes úr néhai Meczner András tanácsbíróval Alsóbereckiben megjelenve, hogy a templom építéséhez a hívek áldozatkészségét megnyerje. Boronkay Farkas ottani birtokos fel is ajánlott 1 hold földet alkalmas helyül a templom számára s még 2000 korona építési segélyt. Hosszas rábeszélésre sikerült a híveket is rávennie arra, hogy igénybe vegyék az adócsökkentési segélyt s ennek ellenében a törvényes kulcs szerint készek az adó elvállalására és a templom építkezéséhez is hozzájárulnak a szükséges rendkívüli adóval. Csupán csak azt kötik ki, hogy a lelkész javadalmazásának egyik alapjául szolgáló 6000 kor. tőkét is felhasználhassák a templom építéséhez, ellenben annak kamatjövödelmét adó jövödelmeikből fogják kárpótolni. Közben az egyházkerületi közgyűlés is hajlandóságát fejezte ki az ügy ilyenén elintézéséhez, csak azt kívánta még, hogy mutassa ki az egyház, hogy a 6000 korona nem olyan alapítvány természetű töke, amelynek templom építésére való felhasználása lehetetlen volna. — Ujabban azonban a nevezett egyház előbbi elhatározásától elállott s most már ismét hallani sem akar semmi egyházi közteherviselésről.

Egyházmegyei közgyűlésünk mély sajnálattal értesül a szomorú állapotokról, Mivel azonban a templom építését halasztani nem lehet, erre szigorúan útasítja az Alsóberecki egyházat felkérve arra, hogy erről őszi közgyűlésünkre jelentést tegyen. Továbbá közgyűlésünk a maga részéről is hozzájárul ahoz, hogy a 6000 koronát a templom építésére felhasználják s ennek engedélyezésére felkéri az egyházkerületi közgyűlést is. Végül útasítja az egyházat arra, hogy a törvényes kulcs szerint vessék ki az egyházi adót, melyből a lelkész is kárpótoltassék a 6000 korona kamatjövödelme erejéig s kérje ehhez képest adócsökkentési segítséget.

35. A taktaharkányi egyház bemutatja, báró Harkányi János levelét, melyben a romladozó református templom renovációjára 3000 koronát utalványoz ki a taktaharkányi egyháznak gazdasági pénztárából. E kiutalványozott összeget az egyház fel is vette s 6°/_o-ra helyezte ki gyümölcsözés végett a taktaharkányi politikai községnél.

Egyházmegyei gyűlés báró Harkányi Jánosnak eme nagy lelkű szép adományozásáról hálás köszönettel vesz tudomást. Eme nemes lélekről s fenkölt gondolkodásról tanúskodó tényt jegyzőkönyvében örökíti meg s a maga részéről jegyzőkönyvi kivonat útján tudatja a nemesen gondolkodó főúrnak hálás köszönefét.

36. Sütő Kálmán semjéni lelkész jelenti, hogy a vallás-és közoktatásügyi miniszter a csékei állami iskolába járó gyermekek oktatásáért eddig adott 60 koronát a gyermekek csekély számára (4) való tekintettel megvonta. Kéri nevezett lelkész, hogy e 60 koronát számára utalványozza ki pénztárából az egyházmegye az 1912—13-ik iskolai évtől kezdve állandóan minden évben, hogy így e néhány ref. gyermek vallásoktatás nélkül ne nőjön fel. Vagy ha ez nem volna lehetséges, hasson oda az egyházmegye, hogy ez alig 1¹/₂

km. távolságra fekvő községből a ref. gyermekek Semjénbe járjanak vallásórára s utasítsa a semjéni tanítót, hogy a csékei állami iskola tanítójával egyetértve, úgy készítse el tanrendjét, hogy a vallásórákon a csékei ref. gyermekek is megjelenhessenek s vallásos oktatást nyerhessenek.

Minthogy az egyházmegye pénztára e kiadást fedezet hiányában meg nem bírja, utasítja a semjéni tanítót, miszerint a csékei állami tanítóval egyetértőleg úgy állítsa össze már a jövő iskolai évre tanrendjét, hogy a ref. gyermekek Csékéről Semjénbe járhassanak vallásórára ugyanazonban, hogy ez által a csékei iskola tanítási óráit el ne mulasszák. E határozat meg, vagy meg nem történtéről lelkész az őszi gyűlésre jelentést tegyen.

37. A pácini ref. egyház beterjeszti az egyházmegyei gyűlés elé az építendő lelkészlak tervét, költségvetését, Tutkovics János építőmesterrel kötött építési szerződését 13800 korona vállalati összegben, megerősítés végett.

Egyházmegyei gyűlés a tervet, költségvetést elfogadja s a megkötött vállalati szerződést megerősíti.

38. Olvastatott Zemplén vármegye kir. tanfelügyelőjének azon átírata, melyben kéri az egyházmegyei gyűlést egy olyan értelmű engedély kiadására, melyben megengedi, hogy azért, mert a vármegye engedélyezi Nagykövesd politikai községnek községi iskolaépítését, a református iskola megszűnése folytán engedje át a nagykövesdi ref. egyház iskolai fundusát 5 korona évi hasznobér fizetése mellett községi iskola építésére örök használati jogon s e jogát telekkönyvileg is bekebelezhesse.

Egyházmegyei közgyűlés hozzájárulását adja ahhoz, hogy a nagykövesdi ref. egyház a felépítendő községi iskola, tanítói lakás és udvar részére 142 □-öl területet átadjon, oly módon, hogy az egyház tulajdonjogának elismerésül

a község évenként öt koronát tartozik fizetni a ref. egyház pénztárába, viszont a község a használati jogot mindazon időig telekkönyvileg biztosíthatja a maga részére, míg a felemelendő épületek iskolai célokra használtatnak.

39. A kesznyéteni egyház beterjeszti megerősítés végett az újonnan megalakult énekkarnak alapszabályait.

Egyházmegyei gyűlés tudomásul veszi az énekkar megalakulását s alapszabályait megerősíti.

40. A kesznyéteni egyház kéri beadványában az egyházmegyét, hogy a bemutatott presbiteri s közgyűlési jegyzőkönyvek szerint adja beleegyezését ahhoz, hogy a lelkésznek, tanítónak s tanítónőnek díjlevél szerint biztosított közmunkák váltassanak meg az adott adócsökkentési segély terhére, vagy ha ez bármi okból megvonatnék az egyháztól, úgy azt a hívek kivetés útján mindig készpénzzel fizessék. Ugyane beadvány további részében azt kéri, szintén presbyteri és közgyűlési jegyzőkönyvekkel támogatva, hogy eltekintve az adott adócsökkentési segélytől, a régi adózási rendszer állíttassék fel, mert az egyház tagjai közötti viszály csak így csendesíthető le.

Egyházmegye az ily módon tervezett díjlevél-változtatásba bele nem mehet, mert az adott adócsökkentési segély a gyülekezet összes terheinek a törvények szellemében való kevesbitésére adatott s egyoldalulag az fel nem használható. A régi egyházi adózás visszaállítására az adott adósegély teljes megvonását vonná maga után. Ez úgy elintézésére Bartha József és Kovács Gábor küldetnek ki. Jelentésük az őszi egyházmegyei gyűlésre terjesztendő be.

41. Tiszaladány beterjeszti templom-renoválási tervét és költségvetését megerősítés végett.

Egyházmegyei gyűlés e tervet és költségvetést ily alakban el nem fogadhatja, meg nem erősítheti, mert e terv az államépítészeti hivatal által megerősítve nincsen, a költségvetés túl magas. Utasítatik egyház, hogy tervét haldéktalanul készíttesse el, illetve erősíttesse meg az építészeti hivattal, s terjessze be az esperesi hivatalhoz további intézkedés végett.

42. Tárgyaltatott a nagygéresi ref. egyház presbytériumának azon kérelme, miszerint ossza meg a nagygéresi tanítói javadalmat, az 1910. szeptember 30-ik napján eltávozott Deák János és az 1910 év október 1-ső napján hivatalba lépett Mikó László között.

Egyházmegyei gyűlés kimondja, hogy miután a szolgálati év a régi egyházi év szerint volt Deák Jánosra nézve szolgálatba lépésétől kezdve gyakorlatban, illetve e fizetési év szeptember 1-ső napjától kezdve megváltoztatva soha sem volt, tehát nevezett évre vonatkozólag Deák János szolgált 1910. április 24-től 1910. szeptember 30-ig, Mikó László 1910. október 1-ső napjától 1911. április 24-ig, tehát Deák János 5 hónapig, Mikó László 7 hónapig, Deák Jánost a föld, fa, gabona, kamatpénzből $\frac{5}{12}$ -rész, Mikó Lászlót $\frac{7}{12}$ -rész illeti.

Egyházmegyei gyűlés tudomásul veszi, illetve beleegyezik a nagygéresi egyház presbytériumának azon határozatába, hogy a földnek a Mikó Lászlót illető $\frac{7}{12}$ -részét is Deák Jánosnak adományozta hűséges, hosszú ideig való szolgálatának jutalmazására.

43. A leleszi egyház betérjeszti mérnökileg jóváhagyott templomépítési tervrajzát és költségvetését. Az építkezésre csak 1105 kor. készpénzzel rendelkeznek, hétezer koronát pedig kölcsön útján a presbyterek egyetemleges jóállása mellett az egyházkerületi pénztárból óhajtanak felvenni, kérik jószándékuknak egyházhatósági támogatását.

Közgyűlésünk a közbiztonsági szempontból veszélyessé vált leleszi templom ujjáépítését elodázhatalannak ismervén, a beterjesztett költségvetést és tervrajzot jóváhagyásával látja el s kölcsön kérelmét pártolólág terjeszti fel az egyházkerületi közgyűléshez azon kötelezettség mellett, hogy a kölcsönt tíz év alatt tartoznak letöllesztetni.

Határozottan kikötvén azonban, hogy az egész építkezés megkezdése, a vállalkozóval kötendő szerződés megírása, a végzendő munka körülírása, az építkezés ellenőrzése csak az egyházmegyei építészeti megbízott jelenlétében és utasítása szerint történhetik meg.

44. Bodrogolaszi ref. egyház beterjeszti iskola-építési tervét, költségvetését, az építés költségeinek fedezésére szolgáló, hívekre tett kivetési kimutatását. Kéri az építkezés megengedését.

Egyházmegyei gyűlés a mérnökileg megerősített terv és költségvetés alapján az építkezés megkezdését, — az építészeti egyházmegyei bizottság közbejöttével, — megengedi azzal a határozott kikötéssel, hogy az iskola csakis 50 tanköteles gyermek befogadására készíthető meg.

45. Zitás István építészeti bizottsági elnök elhalván, helyét egyházmegyei gyűlés

Bartha Józseffel tölti be.

46. Olvastatott a pácini egyház kérvénye, melyben arra kéri az egyházmegyei gyűlést, hogy hagyja jóvá azon adásvételi szerződését, melyben Strausz Jakab, nagykövesdi lakostól 20, azaz husz hold földet vásárolt meg, holdankint 680, azaz hatszáznyolcvan korona vételárért, 13600 korona, azaz tizenháromezerhatszáz korona vételári összértékben. E földek a lelkészi fizetés céljaira fognak fordíttatni. E föld megvételére kényszeríti őket az a körülmény, hogy a föld megvétele

már az egyház anyásításakor elhatározott. E kérvényükkel kapcsolatban azt a kérelmüket is felterjesztik, hogy 16000 koronás törlesztéses kölcsön felvételére adassék nekik engedély. Kérelmük indoklására felemlítik azt, hogy most a lelkész részére is új lakást építenek, mely egymagában 13800 kor. kerül. A két célra szükségelt 27,400 kor.-ból 11,400 kor.-t rendkívüli adókivetésből fedeznek. Megjegyzik, hogy e 20 hold vásárolt föld haszonélvezetért lelkész lemond a neki a hívek által teljesített kevés közmunka élvezetéről, illetve e föld haszonélvezetbe adása által levétetik az egyháztagok vállairól a természetben teljesített közmunka.

A jó igyekezetű, alig egy éves multtal bíró anyaegyház nemes törekvéseit egyházmegyénk meleg elismeréssel méltányolja. A lelkészi jövedelem emelése érdekében vásárolt husz magyar hold földbirtok megvételéhez jóváhagyását adja. Az egyházi birtokokra felveendő 40 éves törlesztéses kölcsön felvételét engedélyezi s mindkét kérelmet ajánlólag terjeszti fel az egyházkerületi közgyűléshez.

Az oly értelemben módosítandó lelkészi díjlevél, hogy a közmunka megváltására adott husz hold földnek az adóit az ártéri adó kivételével az egyház tartozik fizetni, őszi gyűlésünkre beterjesztendő.

47. A tiszakarádi ref. egyház már évek óta utasítva lett a tanfelügyelőség által, hogy új iskolák építéséről gondoskodjanak, mert ellenesetben a tanítói államsegély elvonásáról s az iskolák bezáratásáról fog intézkedni. Folyamodvány beadása után a vkminiszter úr engedélyt adott, hogy az iskola használatban maradjon azon rendelkezéssel kapcsolatosan, hogy az iskolaszék 1912. aug. hó végéig az iskolákat felépíttesse. Az építkezést tehát haladéktalanul meg kell kezdeni, hogy a miniszteri rendelkezésnek eleget telessenek. E végett kérik az egyházmegyét, hogy adjon engedélyt arra, miszerint az egyház birtokában levő 158 □-öl területű belsőség — melyen egy olyan rozzant kis épület van, hogy bele lakó sem akad — a költségek némi részben való fedezésére eladassék. Kérik

továbbá, hogy az építkezéshez szükségelt körülbelől 20 ezer koronát egy általuk később meghatározandó kulcs szerint — mint rendkívüli egyházi adót — kivethessék és beszedhessék, Az építési tervrajzot és költségvetést most azért nem terjeszthették be jóváhagyás végett, mert azt a vármegyei állami építészeti hivatal még nem készítette el.

Közgyűlésünk örömmel üdvözli a tiszakarádi ref. gyülekezetet azon nemes, áldozatkészségre valló elhatározásáért, hogy az előzőleg tervbe vett kölcsön felvétele helyett önmaguk megadóztatása útján kívánják előállítani az építkezéshez szükséges összeget. A jelentéktelen 158 □-öl területű belsőség eladásához jóváhagyását adja s megengedi, hogy annak eladási ára az építkezésnél felhasználtassék s egyúttal felhatalmazza az esperest, hogy a kivetendő rendkívüli egyházi adót az egyházmegye nevében megerősítse s az építkezésre felügyelő bizottságot kinevezze. A költségvetés és tervrajz felülvizsgálása — amennyiben azt az államépítészeti hivatal közege készíti — egészen felesleges, de ezek is esperesi jóváhagyással látandók el. Az eladásra vonatkozó engedély megerősítés végett az egyházkerületi gyűléshez terjesztendő fel, ha az adásvételi szerződés s ehhez a közgyűlési jóváhagyás kellő időben beterjesztetik.

48. A nagyrosványi egyház az Angster József gyárossal kötött szerződését, mely szerint 4000 koronáért a költségvetésben és szerződésben körülírt módoszatok mellett három évi jótállással 8 változatú orgonát készít és beállít,

a megállapított részletek pontos betartására utasítva az egyházi előljáróságot, a szerződést jóváhagyásunkkal láttuk el.

49. Székely Imre t.-harkányi lelkész jelentése szerint az egyháztagok $\frac{1}{4}$ -ed részét az uradalmi cselédek alkotják, akik a reájok kivetett 2 kor. egyházi adót sok esetben nem fizetik

be az egyház pénztárába. A mult évben is 88 kor. ilynemű adót kellett törlesztésbe hozni, mivel az 1907. évi XLVI. tc. 36. §-a szerint az uradalmi cselédeken az adó végrehajtás útján be nem vehető, sem a munkaadó vagy gazda a cseléd járandóságából tartozásokat levonni nem jogosult. Felterjesztést kér intézni a konventhez az iránt, hogy hasson oda a kormány-nál, miszerint az említett törvénycikk akképen módosíttassék, hogy a gazda a párbért a cselédek járandóságából levonhassa s az illetékes helyre befizethesse, vagy pedig az évenkénti adóhiány az adócsökkentési segélyből pótolttassék.

Közgyűlésünk egy, csak az imént alkotott országos törvény módosítására kezdeményező lépést tenni nem érzi magát hivatottnak. Az adócsökkentési segélyből pótolni az egyes egyházaknál felmerülő hiányokat — még ha erre fedezeti alappal birna is a konvent — a legnagyobb képtelenség, mert akkor minden adócsökkentésben részesülő egyházzal az egyetemes adóalapnak évről-évre elszámolási munkálatokat kellene végeznie.

50. Ugyancsak a t.-harkányi lelkész jelenti, hogy a községi iskolaszék a tanítás eredményesebbé tételére nézve célszerűnek látná a községi iskolának a két református iskolával való összekapcsolását, erre vonatkozólag a tanfelügyelő úgy nyilatkozott, hogy ezt csak a miniszter úr engedélyezheti, feltéve, ha az egyházi hatóság ehhez írásbeli nyilatkozattal előre hozzájárul.

Közgyűlésünk a különböző jellegű iskolák összekapcsolását nem engedélyezi, mert a két különálló iskolaszék jog- és hatáskörét az összekapcsolás esetén megállapítani egyáltalán nem is lehetne, mivel a népiskolai osztályoknak a tanítók közt való elosztása esetén a felekezeti iskolások egy részét a községi iskolában alkalmazott tanító tanítaná és megfordítva, így a két iskolaszék hatáskörének összeütközése kikerülhetetlen lenne.

51. A csobajai egyház beterjeszti az újonnan felállított második tanítói állás díjlevelét, mely szerint a tanító az egyház pénztárából 100 kor. készpénzt és 2 öl kemény tűzifát, az állam pénztárából pedig tanítói fizetés kiegészítése címén 900 koronát kap évenként.

A díjlevelek jóváhagyatnak s megerősítés végett az egyházkerületi közgyűléshez terjesztetnek fel.

52. A nagyrozvági egyház az egyházkerület 1911. évi őszi közgyűlésének 126. sz. határozatával 30 évre 7% annuitás mellett engedélyezett 29265 kor. kölcsönt oly módosítással óhajtja felvenni az egyházi (lelkészi és tanítói) ingatlanokra való bekebelezés mellett, hogy a kölcsönösszeg kerekszámban 30 ezer kor. 6%-os annuitással 50 évre legyen felvehető, mivel az Országos Központi Hitelszövetkezet alapszabályai értelmében 8000 korona összegben felüli kölcsönt csak 50 éves törlesztés mellett utalványozhat.

Közgyűlésünk a kölcsön felvételének említett módosulásához annyival is inkább hozzájárul, mivel ennek folytán 1%-ot megtakarítanak az egyház javára. A kérelmet pártolólágg terjeszti fel az egyházkerületi közgyűléshez.

53. A taktaharkányi egyház kéri, hogy 7099 kor. 79 fill. különböző rendeltetésű tőkepénzeit az egyházkerületi pénztárba helyezhesse el gyümölcsötetés végett.

Kérelmét pártolólágg terjeszti fel közgyűlésünk az egyházkerületi közgyűléshez.

54. Dr. Lengyel László egyházmegyei ügyész és Janka Károly lelkész egyházmegyei kiküldöttek jelentik, hogy a régóta húzódozó lácai bonyodalmas per, — amelyet különben az egyház minden hatóságnál elvesztett, — elvégre is közmegnyugvásra a legközelebbi időkben sikeres megoldást nyer, amennyiben az összes érdekelték hozzájárulásával abban állapotak meg, hogy mivel az egyház által keresett földbirtok-részlet

nem annyira a pernyertes Pásztor Ferenc János foglalásában, mint inkább a szomszédos más telkekben keresendő; mindeme földterületek felméréssenek és mindenki a földkönyv és térkép szerint őt megillető területet kapja s ha még ezen felül is többlet mutatkoznék, ez a tulajdoni aránynak megfelelően osztassék fel az érdekeltek között. A felmérés költségeiről — miután az egyház érdekeiről van szó — az egyházközség gondoskodik.

Közgyűlésünk örömmel értesül a kiküldöttek eredménydús eljárásáról és midőn fáradozásukért hálás elismerését fejezi ki, felkéri Dr. Lengyel László ügyészt, hogy a földek felmérésének eredményéről annak idején majd jelentést tenni szíveskedjék, valamint arról, hogy a felmérési díj ügye miként nyert elintézését?

55. A lácai egyház beterjeszti 1912. év március 19-én tartott presbyteri gyűlésének jegyzőkönyvi másolatát, melyben Pásztor István és társai felszólalása alapján az egyháztanács azt kéri, hogy az 1910. évi egyházi adófőkönyv alapján készített választói névjegyzéket semmisítse meg az egyházmegye, mert több olyan egyháztagnak kimaradt a választók névjegyzékéből, akik adójukat pontosan befizették és mert 14 napi közszemlére nem volt kiteve, így az egyháztagnak nem is volt módjukban felszólamlással élni.

Egyházmegyei közgyűlésünk igazolás nélkül is elfogadja a presbyteriumnak azon állítását, hogy a választók névjegyzékének elkészítésénél súlyos mulasztások történtek, de mivel eme mulasztások ellen az E. T. I. t.-c. 19. §-ában előírt jogorvoslattal nem éltek s miután a törvény be nem tartásával létrejött névjegyzék egyházhatósági megerősítést nyert, az I. t.-c. 21. §-a értelmében annak érvényessége 1912. év június 30-ik napjáig fennáll, ez okból új választói névjegyzék készítésének csak f. év május hó 15-én lesz helye, mely f. év július hó 1-ső napján fog érvénybe lépni.

56. Órás Kálmán ondi lelkész kéri, hogy Végh János szerencsi lakos s ondi földbirtokost — aki már négy év óta nem fizet egyházi adót, — kötelezze az egyházmegyei közgyűlés hátrálékos egyházi adójának megfizetésére.

Miután Végh János szerencsi lakos az E. T. III. tc. 10. §-a b) pontja értelmében mint az ondi határban ingatlan vagyonnal bíró egyháztag, egyházi adót fizetni köteles, rajta úgy a lelkész, mint a tanító a díjlevelökben megállapított egyházi adót, illetve párbért jogosan követelik, de mivel ugyanezen törvénycikk 11. §. c) pontja az olyan egyháztagra, akinek valamely határban csak ingatlana van, de állandó rendes lakhelye nincs, — csak 25°/_o-át állapítja meg a rendes egyházi adónak, Végh János is az évi rendes egyházi adónak $\frac{1}{4}$ -részét köteles megfizetni, vagyis a hátrálékos négy évre annyit, mint amennyi egy évre $\frac{1}{4}$ -ed telek után az ondi egyházban fizetendő. Ezen összeg az E. T. I. tc. 5. §-a a) pontja értelmében a polgári hatóság eljárásának igénybe vételével is rajta behajtható.

57. Ugyancsak az ondi lelkész panaszolja, hogy Balázs István ondi lakos, nő, 3 gyermekes családapa megtagadta az egyházi adó fizetését azon oknál fogva, mert együtt lakik özvegy édes anyjával, aki $\frac{1}{4}$ -ed telek föld után megfizeti a rá eső egyházi adót, így ő nem köteles külön adót fizetni.

E.-m. közgyűlésünk Balázs Istvánt kötelezi arra, hogy négy évi hátrálékos egyházi adóját, — melyből a lelkész részére évenként 2 kor. 10 fill., a tanító javára ugyancsak évenként 2 kor. és $\frac{1}{2}$ véka gabona, az egyházfi bérébe $\frac{1}{4}$ -rész gabona esik — záros határidő alatt fizesse meg. Köteles megfizetni ezen egyházi adót azért, mert a III. tc. 10. §-a elrendeli, hogy „egyházi adót tartozik fizetni minden egyháztag abban az egyházközségben, amelynek

területén állandó rendes lakhelye van“ és pedig a jelzett összeget köteles fizetni azért, mert dacára annak, hogy az ondi egyház nem vette igénybe az adócsökkentési államsegélyt, ugyancsak a III. tc. 8. §-a világosan kimondja, hogy „minden egyházközségben a jelen törvény életbe léptetésekor érvényben lévő adókulcs tekintendő törvényesnek“ és azok az egyházközségek, melyek „az egytetemes adózási alapból segélyezést nem kívánnak, belátásuk szerint a viszonyaiknak és körülményeiknek legmegfelelőbb adókulcsot léptetik életbe.“

58. Czecz András legyesbényei lelkész jelenti, hogy az egyház presbyteriumát hosszas unszolás után sikerült rábírní arra, hogy az egyház csekély jövedelmi forrását, 1461 □-öl területű kitűnő parlag-szőlőjének betelepítésével szaporítsa meg, hogy pedig az egyháztagokat ebből kifolyólag semmi költség ne terhelje, a telepítési költségek fedezésére 328 kor. közpénztári tőkét akarták felhasználni, oly módon, hogy a beépítendő szőlő jövedelméből első sorban is ezt fogják visszatéríteni. A beépítési munkálatokat előkészítendő, a lelkész folyamodott a földművelési miniszterhez, hogy az egyház részére 5000 darab szőlővesszőt s ugyanannyi karót díjmentesen vagy kedvezményes árban utaljon ki. A miniszter a kérelemnek helyt adott és 200 kor. értékű vesszőt 40 kor. árban utalványozott. Ámde a presbyterium mást gondolt. Nem akarnak tudni a telepítésről. Kérdi a lelkész, hogy mit tegyen a szőlővesszőkkel? Elfogadja-e vagy visszautasítsa, mert a felelősséget nem vállalja.

Közgyűlésünk nem látja a lelkész jelentéséből tisztán a helyzetet, mert nincs szó arról, hogy a földforgatással készen vannak-e, vagy hozzá se kezdtek? de az ügy sürgős megoldást kívánván, egyelőre csak annyi intézkedést tesz, hogy a kiutalt szőlővesszől feltétlenül át kell venni s ha a föld kellően elő van készítve, akkor elültetni, ha pedig nincs, — az esetben beiskolázni kell. A legyesbényei szűkös viszo-

nyok közt levő egyház jól felfogott érdeke követeli, hogy az előjáróság intézkedjék szőlője betelepítése útján magának új jövedelmi forrást nyitni.

59. A karosi egyház új iskola építésére 14 ezer korona kölcsönt óhajt felvenni, melynek fedezésére a presbyterium javaslatára az egyházi közgyűlés elfogadta azt az indítványt, hogy az egyház használati jogában lévő regálé földeket mindaddig házilag fogja kezelni, míg annak felejtövedelme a felveendő adósságot ki nem fizeti. A földek házi kezelésének ideje alatt az igavonó jószággal bíró párok a szántásnál, vetésnél, termények betakarításánál tartoznak szolgálni, míg a többiek az aratásnál, hordásnál cséplésnél, kapálásnál fognak közmunkát teljesíteni.

Közgyűlésünk örömmel vesz tudomást a karosi gyülekezet építési munkálatainak megkezdéséről s hiveinek vallásos buzgóságát nyilván hirdető áldozatkészségéről, azért szívesen adja jóváhagyását a 14 ezer korona kölcsön felvételéhez s kérelmét pártolólagon terjeszti fel az egyházkerületi közgyűlés elé.

60. A legyesbényei egyház 850 korona kölcsönt akar felvenni abból a célból, hogy a tanítói beltelken egy istállót építhessen. A felveendő kölcsön felerészét az állami adó arányában megállapított százalék szerint, a másik felerészét pedig az egyházi adót fizető párokra kirótt rendkívüli adó alakjában még a folyó év végéig akarják kifizetni.

Közgyűlésünk a 850 kor. kölcsön felvételére az engedélyt megadja, de amennyiben a lelkész nem rendelkezik olyan helyiséggel, ahol gazdasági eszközeit elhelyezhesse, — s jelenleg azokat egyik-másik lakosnál kénytelen tartani, — utasítatik az egyház, hogy még ez év folyamán a lelkészi udvaron egy szekérszín felállításáról is felelősség terhe alatt gondoskodjék annyival is inkább, mivel a 850 korona kölcsön oly módon

volt előirányozva, hogy abból a szekérszin is felépíttessék. Lelkész az őszi gyűlésre tegyen jelentést az egyházmegye rendeleteinek mikénti végrehajtásáról.

61. A nagykövesdi egyház a hitelszövetkezettől hatósági engedélylyel felvett tízezer koronás kölcsönét az egyházkerületi pénztárból felveendő kölcsönnel óhajtáná fedezni; kérelmének felterjesztését kéri az egyházkerülethez.

E. m. közgyűlésünk a nagykövesdi egyház kölcsön felvételére irányuló kérelmét az egyházkerületi pénzügyi választmány jóakaratu pártfogásába ajánlja. A kölcsön felvételéhez szükséges okmányok f. év május hó 20-ig beterjesztendők.

62. A bodrogszentesi missiói kör lelkésze beterjeszti a mult egyházi évről szóló jelentését, melyből kitűnik, hogy a missiói körnek 4289 korona tőkepénze, 51 köből $3\frac{1}{4}$ véka buza, 42 köből $2\frac{1}{2}$ véka rozs készlete van. A missiói körben tett utazás 676 kilométer hosszú, mely 205 korona fuvardíjba került. Isten dicsőségére 215 koronát adakoztak, mely beszélő bizonyosága a szórványokban lakó reformátusok vallásos buzgóságának.

Egyházmegyei közgyűlésünk örömmel veszi tudomásul a megfáradást nem ismerő missiói lelkész jelentését, mely tanuságot tesz az elvállalt köteleességek lelkiismeretes teljesítéséről. De ezen tudomásulvétel mellett ismételten felhívjuk az egyházkerületi közgyűlés figyelmét azon határozatára, mellyel a b-szentesi missiói kör lelkészének fizetési ügyét áttette a díjlevél-kiigazító bizottsághoz, hogy az tegyen lépéseket a missiói lelkész fizetésének méltányos rendezése érdekében, de amely bizottság intézkedéseiről még ez ideig semmiféle tudomásunk nincs.

63. Verebélyi József bacskai lelkész kéri, hogy beteges voltára való tekintetből részére káplántartási kongruát eszközjön ki az egyházmegye.

Miután a becsatolt orvosi bizonyítvány szerint kérelmező lelkész arteriósclerózisban szenved, melynek folytán a lelkészi szolgálatra képtelen, egyházmegyénk pártolólag terjeszti fel a kérvényt az egyházkerületi közgyűléshez kérve, hogy nemcsak az egyház, de a bacskai missiói kör sok oldalú érdekeire való tekintetből a káplántartási kongrua részére mielőbb kiutalványoztassék.

64. A bacskai missiói kör lelkésze beterjeszti a lelkészi körben levő gyülekezetek vallás-erkölcsi állapotáról szóló jelentését, melyből kitűnik, hogy ezekben a ref. vallásu hivek száma 454, az iskolakötelesek száma 41, akik róm. kath. iskolákban járnak s vallásoktatásban a missiói lelkész részeseíti őket. Ugy a vallásos élet, mint annak mindennemű megvilátkozása dicséretre méltónak jeleztetik.

A jelentés örvendetes tudomásul vétetett s az illetékes helyre felterjesztetik.

65. 1911. évi. okt. hó 2-án tartott egyházkerületi gyűlés 88. számú határozatával felhívta egyházmegyénk missiói bizottságát, hogy Bélyben, hol a reformátusok száma 238, Battyányban, hol a hivek száma 165, nem lehetne-é iskolát vagy templomot felállítani, vagy pedig e szórványokat nem lehetne-é fiók- esetleg leány-egyházakká szervezni?

Az e tárgyban beszerzett értesülés szerint Battyán és Bély helytelenül van szórványnak nevezve, mert 1782-től kezdve máig a bacskai egyháznak társ-egyházai, amennyiben mindkét egyház hozzájárul a bacskai lelkész és tanító fizetéséhez évi 250 koronával, s ezen kívül az egyházi épületek fentartásához vagy újból való építéséhez a költségelőirányzat $\frac{1}{4}$ -ed részével járulnak, így tehát ez időszerint szó sem lehet arról, hogy a bacskai lelkészi és tanítói állást s a bacskai egyházat részben fenntartó egyházak önmaguk részére is külön iskolát épít-

senek, annyival is kevésbé, mivel a két egyházban lakó ref. vallású népesség felerésze uradalmi cselédekből áll, akik folyton változnak, jórészüik egyáltalán semmiféle adót nem fizet, maguknak az egyházaknak pedig nincs semmi ingó vagy ingatlan vagyona.

66. A taktakenézi egyház beterjeszti az iskola államosítására vonatkozólag annak az értekezletnek a jegyzőkönyvét, melyet a községi iskola-ügy rendezése tárgyában 1911. dec. hó 1-én Szabolcsvármegye kir. tanfelügyelője tartott. E szerint az iskola államosítását a tanfelügyelő is multhatatlanul szükségesnek tartja s ígéretet tett arra nézve, hogy amennyiben az egyház kieszközli felettes hatóságának engedélyét az iskola államosítására vonatkozólag, ő pártolóan fogja felterjeszteni az ügyet a miniszter elé.

Egyházmegyei közgyűlés — tekintettel a taktakenézi zilált iskolai viszonyokra, — az iskola államosításába készséggel beleegyezik. Felhívja azonban a nevezett egyházat, hogy az államalkötendő szerződésben a maga részére biztosítsa az új iskola telkének tulajdonjogát, továbbá, hogy a kinevezendő tanítók közül az egyik ref. vallású legyen, ki az iskolai teendőkön kívül megfelelő díjazás ellenében a kántori teendőket is tartozik ellátni.

67. A taktakenézi egyház beterjeszti a gróf Andrassy Gézával kötött csere-szerződést az ide vonatkozó egyh. tanácsi ülés jkvével együtt. A szerződés szerint az egyház átad gróf Andrassy Gézának cserébe 9 kat. hold és 547 □-öl területű földet 11 kat. hold és 1147 □-öl területű földért. E szerint az egyház 2 kat. hold és 600 □-öl területtel lett gazdagabb, s a mellett egy vizjárásos, nehezen művelhető föld helyett egy jóval értékesebb, könnyen művelhető, a községhez közelebb fekvő földdarabot kapott, miáltal a lelkészi jövedelmet képező földek mind egyhelyre kerültek.

Egyházmegyei közgyűlés a csere-szerződést jóváhagyja azzal az utasítással, hogy nevezett

egyház a jóváhagyáshoz az egyházi közgyűlés beleegyezését is szerezze meg s az erről felveendő jegyzőkönyvet az egyházkerületi gyűlés előtt küldje be a papi főjegyzőhöz.

68. *Csengeri József* és társai mádi lakosok felebbezést nyújtanak be a Mádon 1912. jan. 28-ikán tartott presbiteri ülés ama határozata ellen, a mely *Pándi Ferenc* presbiteri taggá választására vonatkozik. A felebbezés indokai nevezetűt a presbiteri állás betöltésére érdemetlennek tartják, amennyiben nevezett házasságkötése alkalmával a róm. kath. egyház részére reversalist adott, továbbá az egyházat ama 400 koronával megkárosította, melyet a ref. temetőben Török Sándorné rokona által sirbolt részére kisajátított terület kárpótlásáért — korábbi ígérétehez képest — fizetnie tartozott volna.

Egyházmegyei közgyűlés a benyújtott felebbezést, minthogy ezen ügy az egyházi törvények értelmében (E. T. I. t.-c. 37. §.) az e. m. közigazgatási bíróság körébe tartozik, tárgyalás alá nem veheti.

69. A berzéki iskola építés ügye egészen megfeneklett. Pedig ezen régóta huzódózó iskola ügy megoldása érdekében maga az esperes fáradozott. Látszólag egészen jó eredménnyel, mert elhatározták az esperes elnöklete alatt tartott presbiteri gyűlésben, hogy az egyház felekezeti iskoláját fenntartja s annak felépítéséről gondoskodnak. A berzéki lelkész jelentése szerint azonban a nagy fáradsággal keresztül vitt határozatot a múlt télen ott járt egyházlátogatók azzal rontották le, hogy azon véleményeket fejezték ki a presbiteri gyűlésben, hogy a nép szegénysége miatt ott nem lehet az iskola építésére rendkívüli egyházi adót kivetni. Azóta hallani sem akarnak sem iskola építéséről, sem rendkívüli adó-kivetésről, holott az adó-kivetési táblázat is már meg van készítve. Kéri az egyházmegye további intézkedését.

Közgyűlésünk a berzéki lelkészt megbizza, hogy igyekezzék az egyháztagokat meggyőzni úgy a halaszthatlan építkezésnek, mint a rend-

kivüli adó kivetésének szükséges voltáról, nehogy az egyházmegye hatóságilag legyen kénytelen őket úgy az építkezés létesítésére, mint az adókivetésre rászorítani.

70. Hernádkak iskolájának államosításához az engedélyt már előbbi gyűlésünkben megadtuk, miután ezen ügy máig is mozdulatlanul áll, szükség, hogy e tekintetben valamilyen intézkedés tétessék.

Közgyűlésünk Horváth János tanácsbíró és Dr. Vitányi Miklós világi jegyzőt küldi ki a hernádkaki egyházba, hogy az iskola létesítése ügyében célra vezető lépéseket tegyenek.

71. Kiskövesdi egyház beterjeszti régi és megújított lelkesi díjlevelét.

A mennyiben a régi és új díjlevel lényegében megegyezik, megerősítés végett az egyházkerületi közgyűléshez terjesztetik fel.

72. Számvevőszék beterjeszti következő jegyzőkönyveit:

Felvétetett Sárospatakon az alsózempléni egyházmegye számvevőszékének 1912. évi április hó 9-én tartott ülésében.

Jelen vannak Hézszer Emil papi főjegyző és Sebeő Gyula világi tanácsbíró elnöklete alatt: Ölbey János, Bartha József, Keresztury József számvevők, az utóbbi úgy is, mint jegyző. Zitás Bertalan egyházmegyei pénztáros.

Lelkeszi elnök az ülés megnyitásakor jelenti, hogy az esperes a holnap tartandó ünnepély előkészületével lévén elfoglalva, ezuttal nem teljesítheti ülésünkben elnöki teendőit, felhívja a járási számvevőket jelentéseik megtételére.

Számvevőszék a jelentések meghallgatása után az előterjesztések fontosabb megjegyzéseit a következőkben terjeszti az egyházmegyei közgyűlés elé:

1. Sárospataki járásból Viss, Bodrogkeresztúr, Bodrogcsanak, Bodrogsára, Erdőhorváti, Makkoshotyka,

Olaszliszka, Sárospatak, Sima, Tolcsva számadásai mind rendben vannak.

2. *Tokaj* számadása jó, de a tökepénzek 431 kor. 45 fillér kamathátráléka feltűnő. Van olyan adós, kinek kamattartozása megközelíti a tőkét.

3. *Erdőbénye* számadása szintén rendben van. Itt is a sok kamathátrálék ellen lehet szót emelni.

4. *Kenézlő* számadása hibás. Az egyház fenntartási rovat 15, 16, 17, 18 tétele alatt kiadott 244 korona 24 fillér, mely a templomépítési alaphoz csatoltatott, a bevételi rovatban nem mutatható tisztán fel. Sőt ez a két rovat 10 korona különbözetet is mutat. A számadás rendezése kívánatos.

5. *Bodrogolaszi* számadás tételei igazoltak. A tökepénzek másolata nem adatott be, mert erre vonatkozó okmányai a vkminiszteriumhoz vannak felterjesztve.

Az 1911. évi számadás kiadási tételeinek 3 ik pontja 182 korona 50 fillér kiadását igazolja. Ezen kiadás jogosságát az 1907. évi XXVII-ik t.-c. alapján igazolni kell.

A 19. sz. kiadási tétel alatt Tomori Miklós részére 113 korona fizettetett ki, bírói ítélet alapján, holott ugyan ezen perben felebbezés után ez az összeg az egyháznak visszafizettetett.

6. *Bodroghalász* számadása rendben van, de az 1910. évben a lelkészt illető erdő faeladási árában felvett 352 koronáról még máig sem adtak jelentést.

7. *Cigándi járásban Örös, Nagyéres, Kisrovágy, Cigánd, Luka, Láca, Karád, Ricse* számadása rendben találtatott.

8. *Semjén* nem adott nyugtákat a bevételi tételekről, a kiadási tételeknél is fogyatékosan. A lelkész 22 tételről adott nyugtát.

9. *Karcsa* számadása csoportosítás nélküli naplómásolat. Magtári számadását nem adta be.

10. *Pácín* 1911. őszi egyházmegyei gyűlés 17. pontja alatt adott utasításnak nem tett eleget. Körmös József 100 koronás, Séra Gábornak 76 koronás kölcsöne a tökepénzek kimutatásába nincsen bejegyezve. Őszi egyházmegyei gyűlésünk ugyanazon pontja alatt az 1911. évi számadás

második pontja alatt bevételezni kötelezett 40 koronát elmulasztotta bevételezni.

A tőkepénzek kimutatásában B. Séra Jánosnál 400 kor. új kölcsön helyeztetett el. De hogy ezen összeg honnan, miből állott elő? az nem állapítható meg; a kiadási tételek közt sem szerepel.

Tőkepénzek kimutatásában 9 tétel alatt Séra János 1910. évről hátrálékban maradt 8 kor. 40 fillér több évi kamattal, ezen kamat 1911-ben nem fizettetett be és itt még sincs kimutatva, mint hátrálék. Ezen hiányok, mulasztások pótolandók.

11. *Karos* számadásában 5167 kor. 76 fillér tőke bevételéből csak 2360 koronát helyezett el kölcsön gyanánt, de tőke kimutatásában sem az újabb kölcsönök nevei, tartozása, időszaki kamatai nincsenek feltüntetve. A kimutatás hiányát helyre kell hozni.

12. *Megyaszoói járásban* a legyesbényei, megyaszoói, alsódobszai, sóstófalvai, csanálosi, gesztelyi, kaki, hernádnémetii, berzéki, sajóhidvégi, sajókesznyéteni, tiszalúci, taktaharkányi, taktaszadai egyházak számadásai mind rendben találtattak.

13. *Bodrogszentesi járásban* a vajdácskai, bereckii, kiskövesdi, nagykövesdi, szomotori, bodrogszentesi, vékei, királyhelmecei, kistárkányi, ágcsernyői, agárdi, leányvári, perbenyiki, nagygéresi egyházak számadásai rendben vannak.

14. *Bodrogmező* számadása jó. Kamathátrálék 62 kor. 11 fillér. Lábos Endre volt tanító elleni perben 510 korona perköltséget fizetett az egyházi pénztár. Ki adott megbízást a perre?

15. *Kisgéres* számadását az egyházmegyei gyűlés előtt adta be. Nem volt idő a megvizsgálására.

16. *Tállyai járásban* az ondi, golopi, prügyi, tarcali egyházak számadásai kifogástalanok.

17. *Csobaj* kihelyezett tőkepénzeinek kimutatása rendben van, csak az nem tűnik ki, hogy a múlt évi pénztári maradványból a harang-alap javára kiutalt 68

korona hozzá lett-e csatolva a tőkéhez? Betettek a harang alapra 107 koronát. A kiadásban ez az összeg nem szerepel. Helyesbítve a harang-alap 730 kor. 99 fillér.

18. *Tiszaladány* számadásának nagy hibája, hogy a tételek nem eredeti okmányokkal igazoltatnak. A tőkék kamatai nincsenek bejegyezve a bevételek közé.

A tőkék kimutatása teljesen rendetlen. Nem tünteti fel, kinél és mikor lett elhelyezve az összeg? Mennyi a kamat? Befolyt-e? S hová fordított? A két alap templomra és harangra 5233 kor. 76 fillér. Ennek csak a bank szerinti kamata 234 kor. 51 fillér. Hová fordított ez?

19. *Báji* számadásban nyoma sincs a tételek csoportosításának. Számadási hiba a kiadásoknál 52 fillér az egyház javára.

20. *Taktakenéz* 1910. évi számadása jó. Előző évi pénztári maradványt nem hozták át az 1911. évi bevételi rovatba; hanem a számadás után mint forgó tőke szerepel s ki kell találni, hogy a 23 kor. 92 fillér tulkiadást a forgótőke fedezi. Az 1911. évi számadásban a 3. sorszám alatt bejegyzett 3 tétel közül kettőnek nincs nyugtája, a 8, 9, 10, 11 sorszám alatti is igazolatlan maradt. A 4. sorszám alatti tételek összege pedig nem 4 kor. 64 fillér, hanem 9 kor. 50 fillér; így ha az összes tételek nyugtákkal fognak igazoltatni, a gondnok javára 4 kor. 86 fillér előjegyzendő. Mi célja van a 7. sorszám alatti bejegyzésnek „1911 hat öl fa 96 kor. lelkész előlegezte“?

21. *Monok* úgy a nyugták, mint az ellennyugták tulajdonos nagy számát a presbyterek írták alá. A pénztári maradvány 2007 korona gyümölcsötlenül hever, fizessék vissza abból 1200 korona tartozásukat.

22. *Tálya* számadásának csoportosítása s összeállítása mintaszerű. A tőkepenzsek kiutalásánál az alapítványi tőkék közül az egyház által kölcsön gyanánt felvett összegek után kamatjárulék nincsen bejegyezve, holott az alapítványok kamatait az illető címen valószínűleg kifizetik, amennyiben azok nagyrészt a lelkész és tanító javára szolgálnak. Jövőben az e címen fizetett kamatjárulékok a megfelelő rovatokba bejegyzendők.

23. *Szerencs* számadásában a takarékpénztár ajándéka 25 korona két helyen van bevezetve s egyszer ellennyug-

tázva. Egy vagy két adományról van-e szó? Előbbi esetben a gondnok részére 25 korona visszatérítendő. A bort literenként 42 fillérjével vesztegették el. A múlt őszi borárak mellett ez nagyon is olcsó. A 9. és 16. sorszám alatti nyugták szerint sirhelyekért 84 korona jött be, temető alapra ebből a kiadás 18 és 19 t. szerint csak 79 korona helyeztetett el, tehát 5 korona rendeltetésétől elvonatott. De a töke kimutatásból sem állapítható meg, hogy tényleg behelyeztetett-e ezen összeg, mert a 743. számú takarékpénztári könyv betétállománya épen úgy 727 kor. az év végén, mint annak elején. De ugy ez összegnek, mint a többi kihelyezett tőkének kamata sehol sincsen bevezetve s elszámolva. Kívánatos, hogy ezekről számoljanak be.

24. *Mezőzombor* számadása jó. Két virágvázáért 42 koronát adtak ki. Hová kellett ezek? A templomhely $\frac{3}{7}$ -ed részéről van szerződés, $\frac{4}{7}$ -ed részéről nincsen. Kié ez a rész? A lelkész által fizetendő adót el kell különíteni az egyház adójától. Az adóknál múlt évi tulajetés 15 fillér, nincsen levonásba hozva, hanem ez is mint folyó évi kiadás szerepel.

25. Egyházmegyei pénztáros számadása tételről-tételre megvizsgáltatott. Az egész számadás kellő okmányokkal igazoltatott. A bemutatott számadás szerint:

a) Közpénztár bevétel	---	---	---	8175 K 93 f.
" kiadás	---	---	---	6284 " 18 "
" maradvány	--	---	---	1891 " 75 "
b) Miklós Béla alaptőke	---	---	---	1547 " 40 "
Bevétel kamatokban	---	---	---	36 " — "
Kiadás	---	---	---	18 " — "
Maradvány	---	---	---	18 " — "
c) Meczner Béla-alap	---	---	---	280 " 82 "
Bevétel kamatokban	---	---	---	37 " 22 "
Kiadás	---	---	---	17 " 11 "
Maradvány	---	---	---	17 " 11 "
d) Bélteki Kis Albert	---	---	---	273 " 83 "
kamata	---	---	---	21 " 90 "

e) Tőkepénz	--- --- ---	8950 K	--- f.
Kamatokból befolyt	--- ---	518	” — ”
Hátrálékos kamat	--- ---	64	” — ”
f) Dékáni számadás bevétele	--- ---	5495	” 45 ”
” ” kiadása	--- ---	5495	” 45 ”
g) Főiskolai pénztárt illető pénz bevét.		859	” 60 ”
kiadatott	--- ---	859	” 60 ”
h) Gyámint. pénzek az e.-kerülettől		4600	” — ”
” ” a szükösi tárból		56	” 05 ”
Mult évi maradvány	--- ---	11	” 70 ”
Összes bevétel	--- ---	4667	K 75 f.
” kiadás	--- ---	4667	” 15 ”

26. Számvevőszék javasolja, hogy a Prot. Irodalmi Társaságba a megajánlott alapító tagsági díjat a pénztár fizesse be.

27. A pénztári kezelés egyszerűsítése érdekében számvevőszék javasolja, hogy az egyházak minden év december végéig értesíttessenek afelől, hogy a pénztárba mennyit kell befizetniök.

28. Fésüs Lajos hernádnémetii lakos 400 korona tartozása után 64 korona kamattal van hátrálékban.

Egyházmegyei közgyűlésünk a számvevőszék jelentését általában tudomásul veszi s annak egyes adataira vonatkozólag következőket határozza :

1. Utasítatik a *tokaji* egyház presbiteriuma, hogy a hátrálékos kamattartozásokat sürgősen hajtassa be, annyival is inkább, mert vannak már olyan adósai is, akiknek kamattartozása megközelíti a tőkét.

2. Az *erdőbényei* egyház szintén hajtassa be a kamathátrálékokat.

3. A *kenézlői* egyház a templomépítési tőkepénzről őszi közgyűlésünkre külön elszámol-

lást adjon be. Ezen elszámolás megejtésére Bartha József számvevő küldetik ki.

4. *Bodrogolaszi* egyház számadása kiadási tételének 3-ik pontjába jegyzett 182 korona 50 fillér kiadásának jogosságát, valamint a 19-ik tétel alatt jegyzett 113 koronának a kifizetését mivel tudja megokolni? Őszi gyűlésre adjon jelentést.

5. *Bodroghalászi* egyház az 1910. évben eladott 352 korona árú fa vételi árának hováfordításáról tegyen jelentést.

6. *Semjéni* egyház utasíttatik, hogy jövőben minden bevételi és kiadási tételt eredeti — az illető felek által kiállított — nyugtákkal igazoljon.

7. *Karcsai* gondnok jövőben a számadási utasításhoz tartsa magát. Több naplómásolat nem fogadható el.

8. *Pácini* egyház a 10. szám alatt felsorolt hibáknak és mulasztásoknak figyelembevételével 1910. és 1911. évi számadását újból készítse el és adja be május 31-ig a járási számvevőhöz, hogy ez jelentését őszi közgyűlésünkre megtehesse.

9. *Karosi* egyház utasíttatik, hogy 1911. évi tőkepénz kimutatását, a kölcsönzők neveinek tartozási tőke és esedékes kamatjárulékok feltüntetésével — a kivételi idő sorrendjében — újból készítse el s azt felelősség terhe mellett a járás számvevőjének megküldeni el ne mulassza.

10. *Bodrogmezői* presbiterium a kamathát-rálékot hajtsa be. A Lábos Endre elleni perben felmerült 510 korona költséget egyetemlegesen azok kötelesek megfizetni, akik a per megindítását egyházhatósági engedély nélkül kezdeményezték.

11. *Csobaj* a számvevőszék észrevételeire az egyházlátogatóknak adjon felvilágosítást.

12. *Tiszaladányi* gondnok számadását számvevő utasítsa vissza jövő évben, ha a mellé

nem eredeti okmányokat csatol. A számvevőszék kifogásaira pedig őszi gyűlésünkig feleljen be az esperesnek.

13. *Taktakenéz* a számvevőszék megjegyzéseit jövő évi számadásnál tartsa szem előtt.

14. *Szerencsi* és *mezőzombori* presbyterium a 23. és 24. számú számvevőszéki észrevételekre őszi gyűlésünkre adja be a felvilágosító jelentését.

15. Egyházmegyei pénztárosnak a kifogástalan pontosságú számadás vezetéséért egyházmegyei közgyűlésünk elismerését fejezi ki s részére a beterjesztett adatokra vonatkozólag a szokásos felmentvényt megadja.

16. Zitás István halálával megüresedett számvevői állásra a megyaszói járásba Gecse Lajos sajókesznyéteni lelkész választatott meg.

17. Egyházmegyei pénztáros utasíttatik, hogy a folyó évtől kezdődőleg az egyházakat jóelőre értesítse ki, hogy egyes címeken megnyit kell fizetniök a különböző rendeltetésű pénztárak részére, hogy azoknak elküldetéséről idejében gondoskodhassanak.

18. Közgyűlésünk elrendeli, hogy a Prot. Irodalmi Társaság alapítványi tőkét pénztáros fizesse ki.

19. Fésüs Lajos hernádnémeti-i lakos adósági kötelezvénye az egyházmegyei ügyésznek azzal az utasítással adandó ki, hogy az adóst először szólítsa fel s nem fizetés esetén indítsa meg a pert ellene.

73. Mindezen jegyzőkönyvi pontok felolvasás után

a Sárospatakon ápril. 18-án tartott hitelesítő gyűlésben hitelesítették.

MECZNER BÉLA

e. m. gondnok.

BÁLINT DEZSŐ

esperes.

HÉZSER EMIL

papi főjegyző.

BUZA JÁNOS

tan. bíró.

DR. VITÁNYI MIKLÓS

világi aljegyző.

II.

Bírósági ügyek.

I.

JEGYZŐKÖNYV

Felvétetett Sárospatakon 1912. évi április hó 11. napján az alsózempléni egyházmegyei bíróságnak mint fegyelmi bíróságnak Rácz Endre elleni ügyben tartott tárgyalásáról.

Jelen voltak:

A bíróság részéről Bálint Dezső esperes, Meczner Béla gondnok elnökök, akik közül a tárgyalást Meczner Béla gondnok vezeti. Hézszer Emil, Ölbey János, Horváth János, Zitás Bertalan, Máthé Gyula, Buza János, Dr. Kovács Gábor, Sebeő Gyula tanácsbírák és Dr. Vitányi Miklós világi aljegyző, mint jegyző. Felek részéről: Rácz Endre.

Tárgyalás alatt van a Rácz Endre elleni fegyelmi ügy.

Elnök az ülést megnyitván, az V. t.-c. 54. §-a értelmében felhívja a bíróság tagjait a tekintetben való nyilatkozásra, hogy tudomásuk szerint nem forog-e fenn valamelyikükre nézve a 49. §-ban felsorolt hivatalból figyelembe veendő érdekeltégi eset?

Megállapítatik, hogy ilyen fenn nem forog s ezután felhívja elnök a jelenlevő felet, hogy nincsen-e a bíróság valamelyike ellen törvényen alapuló érdekeltégi kifogása?

Minthogy a bíróság tagjai ellen érdekeltégi kifogás nem tétetett, elnök megállapítja, hogy a bíróság érdektelen tagjai kellő számban vannak jelen és hogy az szabályszerűen megalakult. A bíróság elnöke megállapítja, hogy a felek szabály-

szerűen megidézettek, ezután — minthogy a bíróság illetéksége ellen nem tétetett kifogás — elrendeli az ügy érdemleges tárgyalását. Sebeő Gyula előadó ismerteti az ügy állását.

Elnök felhívja a jelenlevő felet, hogy az ügyre vonatkozó állításait, bizonyítékait terjessze elő, mire panaszlott élőszóval ismétli a beterjesztett védiratában felsoroltakat.

A bizonyítási eljárás ezzel befejeztetvén, elnök a tárgyalást berekeszti és zárt tanácskozás után nyílt ülésben kihirdeti a bíróság által egyhangúlag hozott következő

ítéletet:

Az alsözempléni egyházmegyei bíróság mint fegyelmi bíróság panaszlottat vétkesnek mondja ki az V. t.-c. 34. §. A. 1., 3. és 4. pontjába ütköző fegyelmi vétségekben és ezért őt a 35. §. b) pontja alapján feddésre ítéli.

Indokolás.

A lelkész panaszirata, az egyházlátogatóság által felvett vizsgálati jegyzőkönyv és panaszlott nyilatkozata alapján tényként állapítja meg a bíróság, hogy panaszlott az 1911—12. iskolai évben a tanítást a vonatkozó esperesi rendelet ellenére is csak szeptember 11-én kezdte meg szeptember eleje helyett. Megállapítja, hogy a presbyterium azon határozata ellenére, mely kimondotta, hogy az iskolába más vallású gyermekeket felvenni nem szabad, panaszlott a vegyes házaságból származó más vallású gyermekek közül ugyan egyet se, de nyolc izraelita gyermeket vett fel.

Tényként állapítja meg, hogy panaszlott a közte és egyháza között fizetésére vonatkozó vitás kérdés eldöntésénél saját felettes egyházi hatóságának mellőzésével — bár eredménytelenül — a világi közigazgatási hatósághoz fordult, az istenitiszteletekről több ízben engedély nélkül távol maradt, úrvacsorával nem élt és a panaszra beadott nyilatkozatában úgy a panaszlott lelkész, mint felettes hatóságát állásához nem méltó minősíthetlen durva kifejezésekkel illette.

Ezek alapján a bíróság panaszlottat vétkesnek nyilvánította az V. t.-cikk 34. §. A. 1. 3. és 4. pontjába ütköző fe-

gyelmi vétségekben s őt a rendelkező részben megállapított büntetésben elmarasztalta.

Ezután elnök felhívta a jelenlevő panaszlottat az iránt való nyilatkozattételre, hogy megnyugszik-e az ítéletben vagy pedig felebbez?

Panaszlott kijelenti, hogy az ítéletben megnyugszik.

Kmft.

Bálint Dezső
egyházi elnök

Dr. Vitányi Miklós
jegyzőkönyvvezető.

Meczner Béla
világi elnök.

II.

JEGYZŐKÖNYV

Felvétetett Sárospatakon 1912. évi április hó 11-ik napján az alsözempléni ref. egyházmegyei egyházi bíróságnak mint köz-igazgatási bíróságnak György Sándor volt legyesbényei tanító által a legyesbényei egyház elleni panaszos ügyben tartott tárgyalásáról.

Jelen voltak:

A bíróság részéről: Bálint Dezső esperes, Meczner Béla gondnok, utóbbi mint a tárgyalást vezető elnök. Hézsér Emil, Buza János, Horváth János, Zitás Bertalan, Sebeő Gyula tanácsbírák és dr. Vitányi Miklós világi aljegyző mint jegyzőkönyvvezető.

Felek részéről: György Sándor.

Tárgyalás alatt van György Sándor volt legyesbényei jelenleg zsarnói tanítónak a legyesbényei egyház ellen 161 K megfizetése iránt folyamatba tett közigazgatási bírósági ügye.

Elnök az ülést megnyitván, az V. t. c. 54. §-a értelmében felhívja a bíróság tagjait a tekintetben való nyilatkozásra, hogy tudomások szerint nem forog-e fenn valamelyikükre nézve a 49. §-ban felsorolt hivatalból figyelembe veendő érdekeltiségi eset?

Megállapították, hogy sem hivatalból figyelembe veendő érdekeltségi eset fenn nem forog, sem érdekeltségi kifogás nem tétetett. Erre az elnök megállapítja, hogy a bíróság érdektelen tagjai kellő számban vannak jelen és hogy az szabályszerűen megalakult:

A bíróság elnöke megállapítja, hogy a felek szabályszerűen megidézettek s ezután elrendeli az ügy érdomeset tárgyalását.

Zitás Bertalan előadó ismerteti az ügy állását. Panaszos fenntartja írásbeli panaszát s kér annak értelmében ítéletet. Elnök a tárgyalást berekeszti és zárt tanácskozás után nyílt ülésben kihirdeti a bíróság által egyhangúlag hozott következő

ítéletet:

Az alsözempléni egyházmegyei egyházi bíróság mint közigazgatási bíróság György Sándor panaszos panaszának helyt ad s a legyesbényei egyházat arra kötelezi, hogy panaszosnak 161 K tőkét 30 nap alatt különbeni végrehajtás terhe mellett fizessen meg.

Indokolás.

Panaszos panaszként azt adta elő, hogy a legyesbényei egyházban az 1908/9, 1909/10. és 1910/11. iskolai években 3 éven át mint tanító működött.

Díjlevele szerint az egyház tandíj címén 225 K-t tartozott neki fizetni s ezt az első két éven át ki is fizette, de az utolsó évben ezen a címen csupán 64 K-t kapott, a hátralékos 161 K kifizetését az egyház azzal az indokolással, hogy az államtól kapott tandíjkárpótlás címén csupán 64 K-t kapott — megtagadta.

A felvett vizsgálati jegyzőkönyvből kitűnőleg az egyház azért tagadja meg ezen 161 K kifizetését, mert egyrészt a tanítóval eltávozása alkalmával elszámolt, másrészt pedig a hivatkozott díjlevél a presbyterium tudtán kívül a h. lelkész és gondnok aláírásával ellátva állíttatott ki. Kéri panaszost panaszával elutasítani, annyival is inkább, mert az ingyenes népoktatási törvény értelmében egyedül az állam lenne kötelezhető panaszos követelésének megfizetésére.

Ezen kifogások azonban nem foghatnak helyt, mert a felvett vizsgálati jegyzőkönyv szerint a panaszosnak az egyházból történt eltávozás alkalmával ezen követelés egyáltalán nem jött számításba, az elszámolás tárgyát csupán a párbér és az adósegélyből járó összeg képezte. Minthogy pedig az egyház panaszost az 1910/11. iskolai évet megelőzőleg már két éven át a hivatkozott díjlevél szerint fizette, ennél fogva a díjlevél törvényességét alaki okok miatt meg nem támadhatja.

Ezek alapján, minthogy a díjlevél szerint tandíj címén panaszost 225 K feltétlenül megillette s fizetése ezen összeg figyelembe vétele mellett érte el a törvényben megszabott minimalis fizetést a legyesbényei egyházat mint iskolafenntartót a panaszost feltétlenül megillető 225 K-ból minden jogos indok nélkül visszatartott 161 K megfizetésére kellett kötelezni.

Elnök kérdésére panaszos kijelentette, hogy az ítéletben megnyugszik.

Kmtt.

Bálint Dezső
egyházi elnök.

Dr. Vitányi Miklós
jegyzőkönyvvezető.

Meczner Béla
világi elnök.

III.

JEGYZŐKÖNYV

Felvétetett Sárospatakon, 1912. április hó 11-én az alsózemp-léni egyházmegyei egyházi bíróság mint fegyelmi bíróságnak Kántor Lajos elleni ügyben tartott tárgyalásáról.

Jelen voltak:

A bíróság részéről: Bálint Dezső esperes, Meczner Béla gondnok ügyis, mint a tárgyalást vezető elnök, Hézser Emil, Ólbey János, Horváth János, Zitás Bertalan, Máthé Gyula, Dr. Kovács Gábor, Buza János és Sebeő Gyula tanácsbírák és Dr. Vitányi Miklós világi aljegyző, mint jegyzőkönyvvezető.

A felek részéről a panaszosok képviselőiben a bemutatott meghatalmazás alapján Lukáts Béla karcsai körjegyző és Kántor Lajos panaszlott.

Tárgyalás alatt van Ardó János és társai panasza folytán Kántor Lajos karcsai tanító elleni fegyelmi ügye.

Elnök az ülést megnyitván, az V. t.-c. 54. §-a értelmében felhívja a bíróság tagjait a tekintetben való nyilatkozásra, hogy tudomásuk szerint nem forog-e fenn valamelyikükre nézve a 49. §-ban felsorolt hivatalból figyelembe veendő érdekeltégi eset.

Megállapított, hogy sem hivatalból figyelembe veendő érdekeltégi eset fenn nem forog s törvényen alapuló érdekeltégi kifogás a felek részéről nem tétetett.

Erre az elnök megállapítja, hogy a bíróság tagjai kellő számban vannak jelen és hogy az szabályszerűen megalakult, ugyszintén, hogy a felek szabályszerűen megidézettek.

A bíróság elnöke ezután elrendeli az ügy érdemleges tárgyalását. Buza János előadó ismerteti az ügy állását, majd a jelenlevő felek az ügyre vonatkozó állításaik előterjesztésére felhivatván, ismétlik panasz, illetve nyilatkozatukban írásban már előadottakat.

Elnök a tárgyalást berekeszti és zárt tanácskozmány után nyílt ülésben kihirdeti a bíróság által hozott következő

végzést.

Az alsózempléni egyházmegyei bíróság mint fegyelmi bíróság ezen ügyben az ítélelhozatalt a panaszosok és panaszlott között folyamatban levő polgári és büntető perek jogerős eldöntéséig felfüggeszti,

mert

a hivatkozott perek jogerős eldöntése előtt a jelen tényállás alapján ítélet nem hozható.

Kmft.

Bálint Dezső
egyházi elnök.

Dr. Vitányi Miklós
jegyzőkönyvvezető.

Meczner Béla
világi elnök.

IV.

JEGYZŐKÖNYV

Felvétellett Sárospatakon, 1912. évi április hó 11-ik napján az alsózempléni egyházmegyei egyházi bíróság, mint közigazgatási bíróságnak Benkő György és társai által Bányácski József ellen indított ügyben tartott tárgyalásáról.

Jelen voltak :

A bíróság részéről Bálint Dezső esperes és Meczner Béla gondnok, utóbbi mint tárgyalást vezető elnök, Hézsér Emil, Horváth János, Máthé Gyula, Buza János, Dr. Kovács Gábor, Zitás Bertalan tanácsbírák és Dr. Vitányi Miklós világi aljegyző, mint jegyzőkönyvvezető.

Felek részéről: Benkő György és társai panaszosok.

Máthé Gyula előadó ismerteti az ügy állását, mire felek előadása után elnök a tárgyalást berekeszti és zárt tanácskozás után nyílt ülésben kihirdeti a bíróság által egyhangulag hozott következő

végzést.

Az alsózempléni egyházmegyei egyházi bíróság, mint közigazgatási bíróság ezen ügyben újabb vizsgálatot rendel el s felhatalmazza az esperest, hogy a vizsgálat foganatosítása végett belátása szerint adandó útasításokkal vizsgáló bizottságot küldjön ki.

Kmft.

Bálint Dezső
egyházi elnök.

Dr. Vitányi Miklós
jegyzőkönyvvezető.

Meczner Béla
világi elnök.

V.

JEGYZŐKÖNYV

Felvétetett Sárospatakon, 1912. évi április hó 11-én az alsózempléni egyházmegyei egyházi bíróság, mint közigazgatási bíróságnak Szily József vissi tanító által a vissi egyház presbyterium által 1912. március 31-én alkotott tanítói díj-levél elleni felebbezési ügyében tartott tárgyalásáról.

Jelen voltak:

A bíróság részéről: Bálint Dezső esperes, Meczner Béla gondnok, utóbbi ügyis mint a tárgyalást vezető elnök, Hézsér Emil, Horváth János, Máthé Gyula, Zitás Bertalan, Buza János, Dr. Kovács Gábor tanácsbírák és Dr. Vitányi Miklós világi aljegyző, mint jegyzőkönyvvezető.

A felek részéről: Szily József panaszlott és a panaszlott vissi egyház képviselőjében Bartha József lelkész és Szabó Ferenc gondnok.

Elnök megállapítja, hogy a bíróság tagjaira nézve sem hivatalból figyelembe veendő érdekeltégi eset fenn nem forog, sem a felek részéről törvényen alapuló érdekeltégi kifogás nem tétetett, így hát a bíróság érdektelen tagjai kellő számban vannak jelen és hogy az szabályszerűen megalakult.

A bíróság elnöke ezután elrendeli az ügy érdemleges tárgyalását. Horváth János előadó ismerteti az ügy állását majd a felek előterjesztése után a tárgyalást berekeszti és zárt tanácskozás után nyílt ülésen kihirdeti a bíróság által egyhangulag hozott következő

ítéletet.

Az alsózempléni egyházmegyei bíróság, mint közigazgatási bíróság panaszost kérelmével elutasítja és a vissi egyház által 1912. március 31-én alkotott tanítói díjlevelet megerősíti.

Indokolás.

A csatolt 1910. április 25-én kelt régi díjlevélnek az új díjlevéllel való egybevetéséből azon megállapodásra jutott

biróság, hogy a most beterjesztett kántortanítói díjlevél végösszegében a régi díjlevéllel teljesen megegyezik s az a javadalmi jegyzőkönyv tételeinek is megfelel, minélfogva panaszost kérelmével elutasítani s a rendelkező részben foglalt módon határozni kellett.

Kmft.

Bálint Dezső
egyházi elnök.

Dr. Vitányi Miklós
jegyzőkönyvvezető.

Meczner Béla
világi elnök.

VI.

JEGYZŐKÖNYV

Felvétetett Sárospatakon 1912. évi április hó 11. napján az alsözempléni egyházmegyei egyházi bíróság mint fegyelmi bíróságnak Szily József elleni fegyelmi ügyben tartott tárgyalásáról.

Jelen voltak:

A bíróság részéről: Bálint Dezső esperes, Meczner Béla gondnok, utóbbi ügyis, mint a tárgyalást vezető elnök. Hézsér Emil, Horváth János, Máthé Gyula, Zitás Bertalan, Buza János, Dr. Kovács Gábor tanácsbírák és Dr. Vitányi Miklós világi aljegyző, mint jegyzőkönyvvezető.

A felek részéről: Bartha József vissi lelkész és Szabó Ferenc gondnok.

Tárgyalás alatt van a vissi egyház presbyteriumának Szily József tanító elleni panasa.

Elnök megállapítja, hogy a bíróság tagjaira nézve sem hivatalból figyelembe veendő érdekeltségi eset nem forog fenn, sem törvényen alapuló érdekeltségi kifogás nem tétetett. Ezután megállapítja, hogy a bíróság érdektelen tagjai kellő számban vannak jelen, hogy az szabályszerűen megalakult és hogy a felek szabályszerűen beidézettek.

A bíróság elnöke ezután elrendeli az ügy érdemleges tárgyalását. Horváth János előadó ismerteti az ügy állását,

mire elnök a tárgyalást berekeszti és zárt tanácskozás után nyílt ülésben kihirdeti a bíróság által egyhangúlag hozott következő

ítéletet :

Az alsózempléni egyházmegyei bíróság, mint fegyelmi bíróság panaszlottat vétkesnek mondja ki az V. t.-c. 34. §-ának A. 3. pontjába ütköző fegyelmi vétségben és ezért őt a 35. §. a) pontja alapján rosszalásra ítéli.

Indokolás.

A vissi egyház presbyteriuma panaszt emel panaszlott ellen, mert egy évi ott működése alatt öt ízben mulasztotta el az úrvacsorájával élni s midőn e miatt kérdőre vonatott, eljárása igazolásául azt hozta fel, hogy a lelkész őt „becsapta“ s azóta attól a lelkésztől úrvacsorát nem vesz. Panaszlott ezen nyilatkozatában ezen tényállás helyességét elismeri s bár a lelkészt mélyen sértő s a presbyterium megbotránkozására okot adó ezen kifejezésének, hogy „a lelkész engem becsapott“ nyilatkozatában azt az értelmezését adja, „hogy a lelkész vele szemben tanúsított magatartásából nem tudja kimagyarázni a jóindulatot“, ezen eljárása az V. t.-c. 34. §. A. 3. pontjában foglalt fegyelmi vétség tényálladáki elemeit kimeríti s ezért a bíróság panaszlottat vétkesnek nyilvánította s a rendelkező részben megállapított büntetésben elmarasztalta.

Kmft.

Bálint Dezső
egyházi elnök.

Dr. Vitányi Miklós
jegyzőkönyvvezető.

Meczner Béla
világi elnök.

VII.

IDŐSZAKI TANÁCS MEGALAKÍTÁSA.

Jelen vannak: Bálint Dezső esperes, Meczner Béla gondnok elnöklete alatt. Hézsér Emil, Horváth János, Máthé Gyula, Zitás Bertalan, Buza János, Dr. Kovács Gábor tanácsbírák és Dr. Vitányi Miklós világi aljegyző, mint jegyző.

Elnök tekintettel arra, hogy az időszaki bíróság egy évig terjedő megbízatása lejárt, felhívja a bíróságot, hogy gondoskodjék az időszaki tanács újbóli megalakításáról.

Az időszaki bíróság tagjaiul megválasztottak: Egyházi részről: Hézsér Emil, Horváth János rendes-, és Zitás Bertalan póttag. Világi részről: Buza János rendes- és Dr. Kovács Gábor és Sebeő Gyula póttagok.

Kelt Sárospatakon, 1912. április hó 11-én.

Bálint Dezső
egyházi elnök.

Dr. Vitányi Miklós
jegyzőkönyvvezető.

Meczner Béla
világi elnök.

JEGYZŐKÖNYV.

Felvétetett az alsózemléni ref. egyházmegye segélyosztó bizottságának 1911. év november 22-én tartott ülésében.

Jelen voltak: Bálint Dezső esperes, Buza János, Máthé Gyula és Zitás Bertalan tanácsbírák, ez utóbbi ugyis, mint jegyző.

1. Esperes jelenti: miszerint a f. évi segélyezésre 2670 kor. 38 fillér áll a bizottság rendelkezésére, — még pedig:

Baldácsy alapból	857	kor	14	fill.
Hollandi tárból	120	„	—	„
Nagy Gedeon alapból	400	„	—	„
Szegény lelk. alapból	7	„	59	„
Államsegélyből	1285	„	65	„

Összesen . . . . . 2670 kor 38 fill.

mely összeg következőleg osztatott fel:

1. Lelkész-özvegyek s árváknak:

Lábos Menyhértné részére	70	kor.
Keresztury Zsigmondné	70	„
Baksay Istvánné	70	„
Zitás Istvánné	70	„
Tatár Mihályné	70	„
Terhes Barnáné	70	„
Molnár Pálné	70	„
Horkay Jánosné	70	„
Gönczy Józsefné	70	„
Kovács Piroska	40	„
Kovács Zsuzsánna	40	„

Összesen . . . . . 710 kor.

2. Tanító-özvegyek s árváknak:

Szánthó Sándorné részére	60	kor.
Fodor Károlyné	60	„
Tóth Ferencné	60	„
Kiss Józsefné	60	„
Varga Erzsébet	40	„

Szekeres Mihályné	60 kor.
Bajkai Imréné	60 "
Farkas Károlyné	60 "
Bodnár Lajosné	60 "
Palságh Gézáné	60 "
Teleki Pálné	60 "
Bartha Jánosné	60 "
Összesen	700 kor.

3. Lelkészeknek:

BacsKay Károlynak vallásoktatásért	60 kor.
Sallay Sándornak	60 "
Összesen	120 kor.

4. Tanítóknak jutalmazásul:

Matusz Mihálynak	50 kor.
Tóth Károlynak	50 "
Papp Ferencnek	50 "
Szily Józsefnek	50 "
Összesen	200 kor.

5. Iskolai könyvtárra . . . . . 40 kor.

6. Egyházaknak:

Szomotor—Vécs részére	50 kor	—	fill.
Alsóberecki	100	"	"
Mezőzombor	100	"	"
Vámosujfalu	100	"	"
Hernádkak	25	"	20 "
Tiszaladány	61	"	90 "
Semjén	53	"	58 "
Összesen	490 kor		68 fill.

7. Egyh.-megyei pénztár segélyezésre 409 kor 70 fill.

Bálint Dezső
esperes.

Zitás Bertalan
jegyző.

Tárgymutató.

I. Közgyűlési ügyek.

1. Meczner Béla egyházmegyei gondnok 25 éves jubileumi ünnepélyét megnyitó ima.
2. Esperes az ünnepély jelentőségét ismertetve a közgyűlést megnyitja.
3. Hézszer Emil az egyházmegye nevében üdvözli a gondnokot.
4. Meczner Béla gondnok válasza.
5. Az emléktárgy átadása. Az ünnepély berekesztése.
6. Meczner Béla megköszöni a kitüntető szép ünnepélyt.
7. Közgyűlés megalakulása.
8. Egyházak képviselői igazoltattak.
9. Elmaradásukat igazolt gyűléstagok.
10. Igazolatlanul elmaradtak névjegyzéke.
11. Esperesi jelentés.
12. Meczner András, Zitás István és Török Andor emlékezete.
13. Szavazatok elrendelése.
14. Egyházkerületi képviselők megválasztása.
15. Az eddigi főjegyzői tiszteletdíjat továbbra is az egyházkerület fizesse.
16. A szórványok beosztását az esperes felterjeszti az egyházkerületre.
17. Az iskolalátogatók a szórványokban lakó tan- és ismétlőköteleseket írják össze.
18. Az anyakönyvek jövedelme a népesség 10⁰/₀-ának arányában állapítandó meg.
19. Berzéki lelkész a földek átengedéséről szóló jegyzőkönyveket adja be.
20. Kántor József hátrálékos tartozásáról jelentés szerint.
21. Régi díjlevelek csak szükség esetén módosítandók.
22. Klobusiczky-féle alap takarékbetét gyanánt helyezendő el.

23. Perbenyiki egyház 200 koronát fizessen a kántori teendők elvégzéséért.
24. Királyhelmecei temető átíratása dr. Lengyel L. ügyészre bízott.
25. A megyeszói új földesgazdák azon arányban fizlssenek egyházi adót, mint a régi gazdák.
26. Bartha József a bodrogzsadányi templomot vizsgálja meg.
27. Sajóhidvég hirdessen pályázatot a tanítói állásra.
28. Bági egyházba segédlelkész rendelendő.
29. Ügyészi szabályrendelet őszi gyűlésre marad.
30. Kövér Sámuel, Balla Ernő, Szabó Sándor, Bucsay Lajos, Turóczi Miklós tanítók hivatalukba megerősítettek.
31. Tokaji egyháznak 20 ezer koronás kölcsön engedélyeztetett.
32. Mádi József 570 koronás alapítványa száz évig tőkésítendő.
33. Sajóhidvég rendkívüli adót csakis törvény szerint vehet ki.
34. Berecki-i egyház építse templomát. 6000 koronás tőkéjét felhasználhatja.
35. Báró Harkányi Jánosnak 3000 kor. adományát megköszönjük.
36. A csékei állami iskolából a tanulók járjanak Semjénbe vallásórára.
37. A pácini építési tervezet jóváhagyatott.
38. Nagykövesdi iskolatelek a községi iskolának átadható 5 korona bérért.
39. Kesznyéteni énekkar alapszabálya megerősítetett.
40. Kesznyéteni közmunkaváltság ügyben Bartha József és Kovács Gábor mennek ki
41. Tiszaladányi templomújítási terv hibás. Új készítendő.
42. Mikó László és Deák János tanítók jövedelmi osztozkodása jóváhagyatott.
43. Leleszi templomépítésre 7000 kor. kölcsön engedélyeztetett.
44. Bodrogolaszi iskola építési terve módosítással jóváhagyatott.
45. Az építési bizottság elnökévé Bartha József választatott meg.
46. Pácini egyháznak 16 ezer koronás kölcsön felvételére engedély adatott.
47. Tiszakarádi iskolák építésére rendkívüli egyházi adókietés engedélyeztetett. Egy beltelek eladása jóváhagyatott.
48. Nagyrovággyi orgonaépítési szerződés jóváhagyatott.
49. Székely Imre kérelme az 1907. XLVI. t.-c. módosításáról nem teljesíthető.
50. A taktaharkányi községi és felekezeti iskolák közt az osztályok nem oszthatók szét.

51. A csobaji II-ik tanító díjlevele megerősített.
52. Nagyrozványi egyház 30 ezer kor. kölcsöne engedélyeztetett.
53. Taktaharkányi egyház tőkepénzeit egyházkerületi kezelés alá kéri venni.
54. Jelentés a lácai egyház földbirtok ügyeinek állásáról.
55. A lácai presbyterium kérelme a választók névjegyzékének kiigazítása tárgyában nem teljesíthető.
56. Végh János szerencsi lakos az egyházi adó 25%-át fizeti.
57. Balázs István ondi lakos köteles fizetni egyházi adót.
58. A legyesbényei egyház a kiutalt szőlővesszőt vegye át.
59. Karosi egyháznak 14 ezer koronás kölcsön felvétele engedélyeztetett.
60. Legyesbényei egyház építkezésekre 850 koronás kölcsönt vehet fel.
61. A nagykövesdi egyház 10 ezer kor. kölcsönre ajánltatott.
62. Bodrogszentesi missziói kör jelentése.
63. Verebélyi József bacskai lelkész káplántartási kongruára ajánltatott.
64. Bacskai missziói kör jelentése.
65. Bacskai missziói körben felekezeti iskola nem szervezhető.
66. Taktakenézi iskola államosítása engedélyeztetett.
67. Taktakenézi egyház csereszerződése gróf Andrássy Gézával jóváhagyatott.
68. A mádi presbyter választási ügy bírósághoz tétetik át.
69. Berzéki lelkész megbizatik az iskolaépítési ügy szorgalmazásával.
70. Hernádkkai iskolaiügyben Horváth János és Dr. Vitányi Miklós küldetnek ki.
71. Kiskövesdi lelkészi díjlevél az egyházkerületi gyűléshez terjesztetett fel.
72. Számvevőszék jelentése.
73. Jegyzőkönyv hitelesítése.

II. Bírósági ügyek.

1. Ráczy Endre elleni fegyelmi ügy.
2. György Sándor volt belényesi, jelenleg zsarnói tanítónak a legyesbényei egyház ellen folyamatba tett közigazgatási bír. ügye.

3. Ardó János és társai panasza folytán Kántor Lajos karcsai tanító elleni fegyelmi ügy.
4. Benkő György és társainak Bányácskai József ellen indított ügy.
5. Szily József vissi tanító díjlevél ügye.
6. A vissi egyház presbyteriumának Szily József tanító elleni panasza.
7. Időszaki tanács megalakítása.

Jegyzették :

Hézszer Emil lelkészi főjegyző: 1—5, 7—11, 14—29, 31—33, 47—71, 73.

Keresztúry József lelkészi aljegyző: 35—46, 72.

Dr. Mitrovics Gyula világi főjegyző: 6, 12, 13, 30, 34.

Dr. Vitányi Miklós világi aljegyző I—VI. bírósági ügyeket.

Betűrendes névmutató.

- B**aji egyház 28.
Báró Harkányi János 35.
Balla Ernő 30.
Bereczki egyház 34.
Berzéki egyház 19, 69.
Berzeviczy Endre 28.
Bucsei Lajos 30.
Buza János 14.
Bartha József 26, 45.
Bodrogolaszi-i egyház 44.
Csobaji egyház 51.
Deák János 42.
Esperes 11, 13, 14.
Egyházkerület 14, 15, 16, 18.
Egyházak 21, 72.
Gecsey Péter 14.
Hézszer Emil 3, 7, 29, 14.
Hernádkaki egyház 70.
Horváth János 14, 70.
Iskolalátogatók 17.
Janka Károly 29, 54.
Karosi egyház 59.
Kesznyéteni egyház 39, 40.
Kiskövesdi egyház 71.
Kóczán Miklós 14.
Kovács Gábor dr. 14, 29.
Kövér Sámuel 30.
Lácai egyház 54, 55.
Leleszi egyház 43.
Lengyel László dr. 24, 29, 54.
Legyesbényei egyház 58, 60.

- M**ády József 32.
Mádi egyház 68.
Máthé Gyula 14.
Meczner Béla 1—6, 13, 14.
Meczner Andrásné 12.
Miskolczy Endre 62.
Mikó László 42.
Miklós Béla 14.
Megyaszói egyház 25.
Nagyrozvágyi egyház 48, 52.
Nagykövesdi egyház 38, 61.
Orás Kálmán 56, 57.
Pácini egyház 37, 46.
Perbenyiki egyház 23.
Sajóhidvégi egyház 27, 33.
Sütő Kálmán 36.
Székely Imre 49, 50, 53.
Szomptori egyház 22.
Szabó Sándor 30.
Taktakenézi egyház 66, 67.
Tiszakarádi egyház 47.
Tiszaladányi egyház 41.
Tiszatokaji egyház 31.
Török Andorné 12.
Turóczy Miklós 30.
Vámosujfalusi egyház 20.
Verebélyi József 63, 64, 65.
Vitányi Miklós dr. 70.
Zitás Istvánné 12.